

1 § Justering av protokoll

Justerades protokollet för den 16 november.

2 § Aktuell debatt: Klimatpolitiken

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

Anf. 1 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Miljöpartiet har tagit initiativ till den här debatten. Det är den största politiska utmaning som världen står inför just nu. Det handlar om ekonomi. Det är kanske det största hotet mot välfärden i framtiden om vi får storskaliga klimatförändringar. Men det handlar också om solidaritet med världens fattiga. Vi här i den rika delen av världen förstör jordens klimat, och de som drabbas allra hårdast av detta är de fattiga i till exempel Afrika. Men vi är inte heller fria från att drabbas av detta, utan det handlar också om vår framtid.

Regeringen har hittills visat en uppseendeväckande brist på initiativ i klimatfrågan. Man har förberett sig politiskt för maktövertagande på nästan vartenda politiskt område men inte när det gäller miljön.

Vi har granskat de dokument som alliansen gick till val på – rapporter och valmanifest. Det finns mängder av förslag; det finns över 600 olika politiska förslag. Sex av dem kan man med lite god vilja hänföra till klimatområdet. Det handlar alltså om mindre än 1 % av de förslag som man har tagit fram, medan exempelvis utbildningspolitiken står för 20 % av förslagen. Det här visar väldigt tydligt vilken prioriteringsordning klimatfrågan har haft i alliansens samarbete hittills.

Då kan man undra varför vi tar initiativ till en sådan här politisk debatt. Är det bara för att berätta detta? Så är det inte. Vi har tagit det här initiativet därför att vi vill få ut regeringen på banan i klimatfrågan. Vi vill också ge en del politiska förslag. Men jag hoppas att i den här debatten få bli positivt överraskad, så jag kommer att lyssna med stora öron på miljöministern.

Anf. 2 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Det var ett bra initiativ av Miljöpartiet att be om den här debatten.

FN:s klimatkonferens är över, och världen ställer sig naturligtvis frågan: Räcker resultaten? Om man ser till Kyotoprotokollets ram och den

dagordning som gällde för konferensen är svaret att vi nådde de nödvändiga framstegen. Om man däremot ser till vad som totalt sett måste göras för att världen ska kunna möta klimathotet räcker inte resultaten på långa vägar.

Kyotoprotokollet ger inte tillräckligt minskade utsläpp. Dessutom har bara ett 40-tal av världens omkring 200 länder skrivit under. USA finns bland de stora utsläppsländer som står utanför, och där finns Kina och Indien, som inom några år kommer att stå för de allra största utsläppen.

De globala klimatförhandlingarna drabbas av att ett antal länder sätter kortsiktiga nationella intressen före långsiktig global nödvändighet. Det gäller några av länderna med världens snabbast växande ekonomier och några länder med starka oljeintressen, som är rent destruktiva. De agerar bromsklossar, trots att också deras egna befolkningar får bära klimatförstöringens bördor. Detta är det verkliga hotet mot klimatet för vårt jordklot.

Samtidigt finns lovande tecken på förändring i USA, där alltför delstater engagerar sig och sätter press på federal nivå, där opinion mobiliseras och nu senast tre senatorer i nyckelställning vänder sig till USA:s president och kräver andra typer av åtgärder.

Det intryck som jag tar med mig från Nairobi är den starka vilja och beslutsamhet som finns och växer fram bland miljöministrarna inom EU. Vi tog ledningen i arbetet för att driva på mot minskade utsläpp och skydda vårt klimat. Vi lyckades få in de nödvändiga steg på vägen som är förutsättningen för att få fram den nya ordning som ska gälla efter Kyotoprotokollet – inte minst på grund av den svenska förhandlingsdelegationens alldeles utmärkta insats. EU:s miljöministrar såg varandra i ögonen i Nairobi, och vi kom överens om att se till att få denna nya ordning på plats 2009 så att den kan träda i kraft när åtagandena enligt Kyotoprotokollet går ut 2012.

Särskilt vill jag framhålla de internationella miljöorganisationernas mycket stora betydelse, både för att sätta press på EU och för att i samspel med EU sätta press och verkligt tryck på de riktiga bromsklossarna.

Ett avgörande ansvar för att ro klimatprocessen i land kommer att ligga på Sveriges ordförandeskap 2009. Det blir nu allt klarare, och därför ska vi förbereda oss på alla sätt, bland annat genom den konferens vi bjuder in till.

Sverige kommer att ta en ledande roll internationellt och i EU, där den verkliga klimatkampen avgörs. Samtidigt ska vi se till att göra allt som behövs här hemma i Sverige.

För det första vill alliansregeringen flytta fram positionerna och höja ambitionen både i EU och här hemma. Planeringen för att ersätta Kyotoprotokollet kommer att börja diskuteras inom EU redan i vår. Sverige ska spela en pådrivande roll och ambitionerna höjas. Det blir också på toppmötesnivå.

Den förra regeringen och riksdagen bedömde ett mål på medellång sikt och fastställde en tidsplan för att pröva målet 2008. Vi vill förankra de högre mål vi siktar mot i både vetenskap och forskning såväl nationellt som internationellt. Vi vill också konkretisera de handlingsplaner som krävs för att förverkliga målen. Regeringen har ambitionen att med god marginal hålla den fastställda tidtabellen.

För det andra vänder sig alliansregeringen till hela det svenska samhället, till varje del av landet, till varje samhällssektor, med en inbjudan att vara med och göra den förändring som nu förestår. Vi kommer inom en nära framtid att återkomma och ge denna inbjudan mer konkret form. Vi vänder oss till forskare och tekniker, miljörörelsen, näringslivet och riksdagens alla partier. Genom samarbete och bred samling bakom insatser kan vi anta utmaningen att utveckla Sverige till en ledande förebild för ett modernt och högteknologiskt samhälle, som är fullständigt miljöanpassat, byggt på förnybara resurser och i samklang med jordens klimatvillkor – högteknologiskt och ”högekologiskt” på samma gång.

För det tredje ska vi genom detta samarbete genomföra konkreta förändringar i varje sektor av samhället. Vi ska ställa om från fossila bränslen till ny energi. Kraftfulla program för energieffektivisering ska genomföras både inom industrin och i bostadsbeståndet. Utbyggnad av kraftvärme i Sverige ska stimuleras.

För det fjärde ska trafiksektorn miljöanpassas och utsläppen av växthusgas sänkas till den nivå som klimatet tål. Principen ska vara att trafikslagen bär sina miljökostnader. Därför ska satsningen på järnväg öka. Nästa år ökar anslagen till järnvägen i ett första steg med 2 miljarder kronor och till vägarna med 1 miljard. Godstrafiken ska effektiviseras och andelen gods på vägarna minska. För att bilen även i framtiden ska kunna användas utan att äventyra klimatet ska bränslen utvecklas som ersätter de fossila. En premie för att stimulera privatpersoner att köra miljöbil kommer att införas, miljöklassningen av fordon och bränslen ses över och miljökraven vid offentlig transportupphandling skärpas.

För det femte måste arbetet drivas på inom EU. Alliansregeringen kommer att arbeta för att EU sätter tydliga mål för att minska användningen av fossil energi och inför regler för maxutsläpp per kilometer för nytillverkade fordon i EU. Vi vill utöka det europeiska systemet med handel med utsläppsrätter till att omfatta transportsektorn och till att gälla flera länder. Inte minst är det nödvändigt att nå tillräckligt långt när det gäller flyget. I stället för att satsa på en verkningslös flygskatt i lilla Sverige vill vi satsa på verkningsfulla åtgärder, i första hand utvidgad handel med utsläppsrätter också för flyget, inom det större EU. Sverige kommer att arbeta för att förverkliga detta i högsta möjliga tempo.

För det sjätte ska miljö- och energibeskattningen utformas så att det lönar sig att ta miljöansvar. Miljöfördelarna känns i hjärtat men ska också synas i plånboken. Sverige använder redan förhållandevis många ekonomiska styrmedel, och koldioxidskatten är en viktig del. Men Naturvårdsverket och Energimyndigheten har nyligen visat att utrymmet för att ytterligare höja koldioxidskatten inte räcker för att klara klimatet. Därför vill regeringen utveckla också andra ekonomiska styrmedel. En viktig del är att utöka systemet med utsläppsrätter, men flera åtgärder ska ingå, och regeringen återkommer till riksdagen med förslag.

För det sjunde ska miljöutmaningarna användas som en ekonomisk hävstång. Grön teknik kommer att efterfrågas när energi- och transportsystem ställs om, till exempel vindkraft som nu byggs ut snabbt i världen. I Portugal byggdes 2005 mer vindkraft än vi totalt åstadkommit i Sverige på 25 år. Den tidigare politiken skapade inte tillräckliga förutsättningar i Sverige. Sådant och mycket till ska ändras. Det gäller att länka samman klimatarbetet med näringspolitik och industripolitik. En

särskild satsning på klimatforskning ska genomföras. Resurser för det har anvisats i budgeten. Satsning på investeringsstöd ska stimuleras, och den klimatmiljard som allianspartierna utlovat ska förverkligas.

För det åttonde ska Sverige vara ledande när det gäller miljöteknikexport, och det svenska näringslivet ska vinna nya marknader i världen. När svenska företag installerar brännare för biobränsle i utländska kol-kraftverk minskar koldioxidutsläppen motsvarande tiotusentals oljepannor i svenska hushåll. Just nu pågår miljöteknikmässan i Göteborg. Ett möte om hållbara transporter hölls förra veckan i Holland. Ett bioenergimöte arrangeras i Prag. Ett miljöteknikmöte förbereds i Nice, och en satsning på biodrivmedel i Österrike arrangeras i vår av Exportrådet. Det är bara några exempel på aktiviteter som nu sker för att främja svensk miljöteknikexport.

Till sist vill jag vända mig till hela riksdagen. Ska vi lyckas med klimatfrågans alla utmaningar ställs krav utöver det vanliga på alla folkvalda. Vi måste bryta igenom gamla intressebaserade intresser, traditionella konflikter och maktspel. Det gamla traditionella och trötta rollspelet mellan regering och opposition kommer inte att räcka. Regeringen vill ta vara på intressanta uppslag både i Oljekommissionens rapport och bland oppositionens förslag och uppslag. Vi är beredda till samverkan och breda lösningar. Nu riktas frågan till hela riksdagen. Utanför finns ett samhälle som väntar och vill vara med och göra förändringar.
(Applåder)

I detta anförande instämde Roger Tiefensee (c).

Anf. 3 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Jag skulle nog också kunna instämma i en del av det som Andreas Carlgren säger. Jag tycker att det är lite tråkigt, när man tittar på vad som hittills har hänt konkret politiskt i regeringen, att ingenting av det här syns. Det är tvärtom många förslag till beslut som går i helt motsatt riktning. Jag drar därmed inte slutsatsen att regeringen inte kan ändra sig, utan jag hoppas väldigt mycket på att det går att ändra politik. Men då måste ni faktiskt också ta tillbaka politiska beslut som ni redan har fattat eller som ni har lovat att ni ska fatta.

Bland annat har regeringen lovat att man ska ta pengar från Citybanan, ett av de viktigaste järnvägsprojekten i hela Sverige, och i stället bygga Förbifart Stockholm. Man ska alltså lägga mycket pengar på ett stort motorvägsbygge just här i storstaden där det finns andra alternativ att ta sig fram. I och med det beräknas utsläppen av koldioxid öka med 140 000 ton per år. Vem är det som ska minska de utsläppen för att stockholmarna ska få släppa ut de här?

Om man då också stoppar det här viktigaste järnvägsprojektet hämmar man utvecklingen av kollektivtrafiken i Stockholmsregionen. Man slår två slag på en gång, ett mot kollektivtrafiken och ett för biltrafiken. Effekten blir alltså den dubbla.

Regeringen har också bestämt att man ska ta bort flygskatten, som vi hade beslutat att införa. Det beräknas att den skulle minska utsläppen av koldioxid med 100 000 ton. Detta ligger alltså också på regeringens minuskonto. I stället hänvisar man till en handel med utsläppsrätter, där

man säger att flyget ska ingå, som kanske kan bli verklighet om fem år, om man ska vara optimistisk.

Det är inte läge att vänta, utan det är läge för handling.

Jag är mycket besviken på det arbete som regeringen hittills har bedrivit. Jag har också hört flera uttalanden från regeringen som ligger helt i linje med den politik som man bedriver. Vår egen statsminister Fredrik Reinfeldt gjorde redan i somras tydligt att miljön inte är en prioriterad fråga för alliansen. Man kan inte prioritera allting, säger han. Miljöpolitik är ungefär som kulturpolitik. Det är någonting som man får sköta lite vid sidan av. Det kan inte vara prioriterat. Han säger också att klimatpolitik är ett hot mot tillväxt och jobb. Jag menar att klimatförändringarna är ett hot mot tillväxt och jobb. Är det någonting som hotar världsekonomin i dag så är det klimatförändringarna. De hotar inte minst utvecklingen i de fattiga länderna i världen, och de kommer att öka osäkerheten på vår jord.

Jag menar dessutom att vi i Sverige har bland de bästa förutsättningarna i världen att göra oss kvitt vårt oljeberoende och sitta med i loket som drar den internationella klimatpolitiken framåt i stället för att sitta någonstans längst bak och hänga med när de andra gör någonting. Jag tycker tyvärr att man fortfarande hör lite grann av den attityden. Det är i väntan på internationella överenskommelser som regeringen ska ägna sig åt klimatpolitik, det vill säga om inte alla andra gör någonting samtidigt kommer den svenska regeringen också att vänta.

Det här är inte en hållbar politik. Det finns inga framsteg i internationella miljöfrågor som har skett utan att några länder har gått före. Det måste finnas föregångsländer. Det måste finnas länder som visar vägen. När man åker till en internationell konferens och säger att man vill ha höjda klimatmål och att man vill ha en aktiv politik för att rädda klimatet måste man kunna packa ned någonting i resväskan. Något slags trovärdighet måste finnas i bagaget när man kommer till de internationella förhandlingarna. Därför måste vi göra vad vi kan i Sverige, och det räcker inte att man pratar, utan man måste också visa handling.

I dag har klimatet fått stöd, kan man säga, från ett kanske oväntat håll, men ett önskat håll för mig, nämligen från Volvochefen. Han går ut och säger att vi måste få sänkta skatter på biodrivmedel för bilar och att vi måste höja bensinskatten för att biltillverkarna ska våga satsa på att tillverka miljöbilar. Det råkar vara precis den politik som vi i Miljöpartiet har föreslagit i vår egen budget. Han säger också att han har diskuterat detta med regeringen, och han säger att det behövs politiska överenskommelser mellan många partier, så att man vet att det här blir en långsiktig politik. Kommer regeringen att ställa upp på detta? Det skulle vara väldigt bra om man kunde få ett besked. Jag är beredd att ställa upp på detta. Miljöpartiet är berett att ställa upp och göra en långsiktig överenskommelse. Om regeringen är med är det desto bättre. Det får gärna vara andra partier också.

Det är önskvärt, tycker jag, att biltillverkare går ut och säger: Vi kräver en annan politik som gör det lönsamt för folk att köra miljöbilar. Annars kommer vi inte att tillverka dem.

Det är fullständigt självklart. Det borde man förstå utan att han säger det. Men nu har vi fått ett sådant inspel i debatten, och det måste vi, tycker jag, lyssna på.

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

Det är nödvändigt att den gröna skatteväxlingen, som handlar om att man höjer miljöskatter och i stället ger folk mer pengar i plånboken, fortsätter. Om inte miljöeffekterna syns på priset kan man inte, i en marknadsekonomi, göra de rätta miljöbra valen. Om det lönar sig att göra fel kommer människor, särskilt de som är under stark ekonomisk press, att vara tvingade att göra fel.

Kommer regeringen att fortsätta med den gröna skatteväxlingen? Jag tyckte att jag hörde någonting som lät som det, men retoriken inför valet var ju en annan. Det skulle vara bra om man kunde få ett tydligt besked om det blir någon fortsatt skatteväxling. Svaren kommer väl lite senare. Vi får se.

(Applåder)

I detta anförande instämde Ulf Holm (mp).

Anf. 4 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Andreas Carlgren sträcker ut handen. Jag tycker att det är positivt. Jag misstänker dock att det mest är ett rop på hjälp till den egna regeringen.

Under den förra mandatperioden förde vi en aktiv klimatpolitik som ledde till resultat. Vi var det första landet i världen som lyckades minska utsläppen av växthusgaser samtidigt som den ekonomiska tillväxten ökade. Vi bröt ett historiskt samband.

Vi har bland de lägsta utsläppen av klimatgaser i den utvecklade världen. Utan de insatser som vi gjorde under den förra mandatperioden hade utsläppen av växthusgaser i Sverige varit 20 % högre. Det kan väl vara på sin plats när regeringen räcker ut händer att påminna om att de partier som utgör regeringsunderlaget nästan undantagslöst röstade emot de åtgärder som har lett till de minskade utsläppen. Så den utsträckta handen är en ny politik när man hamnar i regeringsställning.

I valrörelsen sade Fredrik Reinfeldt att miljön inte var någon prioriterad fråga. Kanske är det därför som regeringen inte har presenterat ett enda skarpt förslag för att komma till rätta med växthuseffekten. Den har suttit vid makten ett par månader. Man har lagt en propositionslista som är blank som ett dansgolv, som ett balgolv, på förslag mot växthuseffekten. Det första halvåret kommer inte en enda proposition från regeringen om att minska växthuseffekten. Man är däremot mycket snabb med att slå på de arbetslösa, bötfälla och ändra a-kassan. Varför är det så mycket viktigare för regeringen att plåga de arbetslösa än att rädda vårt klimat?

I stället har man vidtagit skarpa åtgärder åt andra hållet. Man skär ned 20 miljoner kronor på SMHI. Det motsvarar dubbelt så mycket som hela SMHI:s klimatforskning. Det motsvarar två tredjedelar av SMHI:s hela klimatarbete. Varför är det så viktigt att en månad efter SMHI:s första rapport om att den svenska medeltemperaturen har höjts med en grad skära ned de resurser som SMHI kan använda för att övervaka vårt klimat?

Samtidigt förbjuder man Stockholms kommun och Stockholms region att använda intäkterna från trängselavgifterna för att satsa på kollektivtrafik. Intäkterna ska bara få användas till vägtrafik.

I Stockholms kommun tar det moderata miljöborgarrådet effekten av att regeringen lägger ned klimatinvesteringsprogrammen för 2009, halverar miljöbudgeten och säger: För oss är det viktigare med företag och ekonomisk utveckling. Precis på samma sätt säger Fredrik Reinfeldt att han hellre går i armkrok med storföretagen när det gäller miljöfrågor än med miljöörrelsen.

Men nu tycks regeringen ändå ha vaknat. I går var Fredrik Reinfeldt och besökte Outokumpu i Degerfors. Han säger då: Skälet till att vi minskar i opinionen är att vi inte har någon klimatstrategi. Nu måste vi ha en klimatstrategi.

Är det inte lite talande att det inte är att isbjörnarna för första gången drunknar eller svälter som gör att regeringen ska ha en klimatpolitik? Det är inte att hundratusentals människor fördrivs från sina hem av naturkatastrofer som gör att regeringen ska ha en klimatpolitik. Det är inte det faktum att vi kommer att drabbas av översvämningar som gör att vi ska ha en klimatpolitik. Nej, det är alliansens dåliga opinionssiffror som gör att regeringen för första gången ska ha en klimatpolitik. Då får väl den svenska miljön och världens klimat hoppas att opinionssiffrorna fortsätter att vara dåliga så att regeringen också presenterar skarpa förslag för vårt klimat.

(Applåder)

Vi har skarpa förslag. Vi hade en oljekommission som föreslog att Sverige skulle vara oljeoberoende fram till 2020. Vi har i vår budget satsat 1 miljard på ett forskningsprogram för nya drivmedel. Vi vill fortsätta de lokala klimatinvesteringsprogrammen där kommuner runtom i Sverige har gjort starka insatser för vårt klimat. Vi vill fortsätta med nya investeringsprogram. Från regeringen har det inte kommit ett enda skarpt förslag.

Regeringen säger: Vi sträcker ut en hand till varje svensk medborgare att ta sitt ansvar för miljön. Hittills i år har miljöbilsförsäljningen ökat med 204 %. Svenskarna är beredda att ta sitt ansvar för miljön. Kanske borde Andreas Carlgren sträcka ut en hand till regeringen, där 2 av 22 statsråd kör miljöbil. Jag behöver väl inte tjata om att statsministern själv kör omkring i någon risig Voyager som är en av de mesta utsläpparna av klimatgaser. Finansministern kör en stadsjeep och en Ford Maverick, så kanske kunde Andreas Carlgren hålla någon liten föreläsning på ett regeringssammanträde så att regeringen gör samma sak som svenskarna, tar sitt ansvar för miljön och köper en miljöbil.

Det socialdemokratiska budgetförslaget innehåller 2 miljarder kronor mer i satsningar på miljön och klimatet – 2 miljarder mer. Hur ska vi kunna driva klimatfrågorna internationellt om vi inte satsar på hemmaplan? Det är den stora frågan.

Vi är beredda att ta alla utsträckta händer från regeringen. Vi har förslagen. Vi har viljan. Men vad har regeringen?

(Applåder)

I detta anförande instämde Patrik Björck, Kerstin Engle, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson, Carina Ohlsson och Ronny Olander (alla s).

Anf. 5 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Det är roligt, måste jag börja med att säga, att vi har fått en så engagerad miljöminister som ger avtryck i kammaren. Jag vill inledningsvis säga att jag givetvis delar den problembild och de ambitioner som Andreas Carlgren har målat upp här i debatten.

Till Maria Wetterstrand och Anders Ygeman skulle jag vilja rikta uppmaningen: Kom upp ur skyttegravarna! Valet är över. Ni borde snarare rikta in er politik nu på att komma med konstruktiva bidrag till den öppna hand som den borgerliga regeringen sträcker ut och inte med bittra påhopp på den politik som vi ska driva eller som ni förväntar er att vi ska driva. Lite konstruktivitet tror jag inte skulle skada i den här kammaren.

Klimatfrågorna är och måste vara av allra högsta prioritet för regering och riksdag. Det är därför bra att statsministern nyligen så tydligt pekade ut att klimatfrågan tillhör de prioriterade frågorna från regeringen. Om någon skulle tro att det innebär att vi kommer att kopiera Miljöpartiets eller den gamla regeringens klimatpolitik så är det fel. Den nya regeringen kommer att bedriva klimatpolitik på marknadsekonomins grund.

Vi måste måla upp en vision som innebär att människor inte måste flytta ut i granskogen utan el, utan bil eller utan vatten. Jag har träffat alldeles för många människor som ryggar tillbaka när de hör ordet miljöpolitik. Vår stora utmaning i det är att trots de problem som vi anar i horisonten förmedla ett positivt budskap. Problem går att lösa. Det går att leva ett modernt liv med god välfärd, men vi behöver göra det betydligt mer koldioxideffektivt än vad vi gör i dag.

Jag tillhör förvisso inte dem som är naiva nog att tro att tekniken kommer att lösa allt åt oss. Om vi ska nå ett mer koldioxideffektivt samhälle kommer det att innebära uppoffringar. Det kommer att kräva privata och statliga investeringar, och det kommer att kräva att vi vågar vända på en del stenar som vi tidigare inte har vågat vända.

Vi måste börja hos oss själva. Varje individ börjar i det egna hemmet eller i den egna bilen och ställer sig frågan: Vad kan jag göra för att nå en förändring? På samma sätt måste vi inom de politiska partierna börja hos oss själva.

Låt mig säga det tydligt här: Vi moderater står inför en utmaning. Vi har inte varit tydliga nog i miljöfrågan. Vi har inte varit duktiga nog att utbilda den egna partiorganisationen eller att hantera vår egen organisations rutiner. Det är ett arbete som vi tänker ta tag i nu. Jag vill att varje moderat förtroendevald eller anställd ska vara medveten om sin miljöpåverkan eller om hur de beslut vi fattar påverkar miljön.

Vi är inte ensamma. Dagens initiativtagare till den här debatten, Miljöpartiet, har liksom andra partier en rejäl hemläxa att göra. Ni kan börja med att se över er bilpark som ägs av era medlemmar som enligt uppgift från massmedierna är den skitigaste av alla partiers bilparker. Alla har en utmaning inom sina egna partier.

När det gäller Sveriges utveckling börjar vi inte från noll. Det är bra. Låt mig också säga att alliansregeringen inte ser något självändamål i att kasta bort de goda delar av den tidigare regeringens klimatpolitik som finns. Statsministern har lyft upp Göran Perssons oljekommission som något gott att bygga på. Miljöministern har nämnt ett antal saker. Vi har en koldioxidren energiproduktion som alliansregeringen nu tänker behålla. Vi avvecklar inte vatten och kärnkraft som bas i energisystemet.

Introduktionen av nya miljöbilar på den svenska bilmarknaden är också en mycket god utveckling som vi ska ta fasta på.

Det finns dock bitar som vi måste ändra på. Den gamla regeringen bedrev en extremt dyr och ineffektiv klimatpolitik. Naturvårdsverkets beräkningar visar att om den gamla regeringen fått fullfölja sin energipolitik hade de svenska utsläppen av växthusgaser ökat kraftigt samtidigt som vi tvingats köpa ut kärnreaktorer till mångmiljardbelopp. De satsade stora pengar på projekt som har gett en ganska liten utdelning. Tjänstebilsköparna har fått lättnader för miljöbilar, och i kombination med världsmarknadsutvecklingen har det lett till att miljöbilsintroduktionen har skjutit fart. Samtidigt faller förbrukningen av exempelvis E 85. Det tankas bensin i stället.

Det saknas helt enkelt inte nationella utmaningar att ta tag i. Vi måste vara beredda att vända på många stenar för att bli mer framgångsrika i klimatpolitiken. Vid sidan om den befintliga energiproduktionen måste vi hitta långsiktiga lösningar och nya sätt att producera en ren energi. Därför är det bra att den nya regeringen nu satsar på klimatrelaterad forskning och utveckling och har aviserat ett investeringsstöd för klimatförbättrande åtgärder. Energipolitiken är nyckeln.

Det är bra att det lanseras en premie för nyinköp av miljöbilar för privatpersoner, men låt oss ändå erkänna detta: Det räcker inte för att lösa de nationella miljöutmaningarna. Detta är bara en början. De nationella åtagandena ska ligga i framkant internationellt. Det är en tydlig målsättning.

Samtidigt måste vi erkänna att Sveriges ca 0,2 % av världens utsläpp av växthusgaser förstås inte är problemet globalt. Därför måste vi anstränga oss för att driva på internationellt. Att länder som USA, Australien, Kina och Indien står utanför Kyotoprotokollet är mycket problematiskt. Därför är det nu viktigt att i de förhandlingar som ska leda fram till klimatregimen efter 2012 försöka få med flera parter. USA:s och Australiens medborgare släpper ut i storleksordningen 20 ton koldioxid per person och år, att jämföra med svenskens 4 ton. I Kina startas ett och ett halvt kolkraftverk i veckan. I Indien drabbas människor av i princip dagliga elavbrott, och lösningen för en miljard indier är att dra i gång dieselaggregatet för att tillaga kvällsmaten.

Här är några av de enorma globala utmaningar vi står inför. Läger vi dessutom till att Afrika kanske kommer att lyfta sig utvecklingsmässigt står vi inför en gigantisk miljömässig, energimässig och nationalekonomisk utmaning. Därför måste Sverige vara drivande inom EU, och EU måste vara drivande globalt för att öka medvetenheten och för att driva fram miljö- och kostnadseffektiva lösningar.

(Applåder)

I detta anförande instämde Osama Ali Maher, Eva Bengtson Skogsberg, Ulf Berg, Sten Bergheden, Lars Elinderson, Patrik Forslund, Rolf Gunnarsson, Lars Hjalmered, Jeppe Johnsson, Christine Jönsson, Rolf K Nilsson, Sten Nordin, Maria Plass och Lars-Arne Staxäng (alla m).

Anf. 6 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! Jag vill börja med att tacka Miljöpartiet som har initierat den här viktiga debatten. Jag vill också tacka miljöministern som gett oss

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

en bra bild från Nairobi-mötet men också presenterat regeringens miljöpolitik. Den andas både initiativkraft och framtidstro.

Jag uppskattade också att miljöministern i Nairobi lyfte fram de tuffa utmaningar och behov av verkningsfulla insatser som ligger framför oss. Han talade även om ledarskapet, som för övrigt också Kofi Annan lyfte fram på ett kraftfullt sätt.

Klimatfrågan är global. Många lösningar måste därför ske internationellt. Inte minst därför är EU-samarbetet så angeläget. Det gäller också samarbetet inom FN och andra internationella organ och nätverk.

De riktigt stora utmaningar som nu ligger framför oss handlar om post-Kyoto. Det handlar om att få med USA, Australien, Indien och Kina i överenskommelserna. De internationella ansträngningarna får däremot inte hindra oss från att vidta kraftfulla nationella åtgärder.

Utmaningen som ligger framför oss handlar om att få bukt med och sänka koldioxidutsläppen radikalt. Det handlar inte om en sänkning på några få procentenheter. Nicholas Stern, före detta chefsekonom för Världsbanken, talar om en sänkning på 60–80 procentenheter fram till år 2050. Detta låter sig inte göras utan kraftfulla insatser. I det arbetet krävs ett trendbrott från fossil användning. Olja, kol och naturgas är och förblir ändliga resurser med stor klimatmässig påverkan.

En av många åtgärder för att minimera koldioxidutsläppen är att inte göra en förtida avveckling av våra kärnkraftverk – men också att utveckla och tillvarata vindkraften, vågkraften och solenergin, för att nämna några viktiga förnybara källor. Miljöteknik, forskning och miljödriven näringslivsutveckling är några av nyckelbegreppen.

Satsningar som görs i dag kommer ekonomiskt och ekologiskt att vara mycket gynnsamma på sikt. Stern nämner i sin rapport att de insatser som nu görs i olika länder på sikt även kan ge mycket tillbaka ekonomiskt. Upp till 20 % av bruttonationalprodukten, säger han, skulle kunna komma att krävas för miljöinsatser om vi inte i dag gör de här stora investeringarna.

Det finns en växande marknad för export av miljöprodukter, men möjligheten har hittills varit begränsad i Sverige. Danmark och Kanada ligger långt framför oss. De danska vindkraftverken säljs på export med mycket stor framgång.

Miljötekniken hänger samman med forskning och innovationer. Den kan ge en miljödriven näringslivsutveckling med många framtida arbetstillfällen. Jag vet att Miljödepartementet arbetar med denna fråga också. Det är viktigt att sambandet mellan innovationer och företagsamhet stärks. Vi måste ha en politisk långsiktighet som släpper fram riskkapital och miljömässiga satsningar. Företag, innovatörer, finansiärer och beställare, men också forskare på universitet och institut, är viktiga aktörer.

Herr talman! Jag har tidigare i denna kammare tagit upp att biologisk mångfald är viktig också ur ett klimatmässigt perspektiv. En satsning på biologisk mångfald är därför angelägen. Forskaren Will Steffens rön om den accelererande takt i vilken djurarter utrotas måste därför tas på största allvar.

Sist men inte minst vill jag lyfta fram ett annat samband som är uppenbart. Det handlar om sambandet mellan krig och miljöförstöring. På grund av detta är det också angeläget att Sverige driver på för att få en fredligare värld. Den aviserade kraftiga och mer aktiva utrikespolitiken

kommer att vara behövlig. Vi har visserligen fått uppleva att allt fler länder blir demokratiska länder, men fortfarande upplever vi varbölder i Mellanöstern och många afrikanska stater.

Också miljöbistånd är fortsatt angeläget. Här kan svenskt kunnande komma till stor användning.

År 2008 kommer att bli ett år för viktiga beslut. I Sverige kommer miljömålsavstämningen att ske, och dessutom kommer Kyotoavtalet att ses över i enlighet med Nairobi-beslutet. Här behöver Sverige spela en aktiv roll – precis som i arbetet med att få in trafiksektorn, inklusive flyget, i handeln med utsläppsätter, som miljöministern också har tagit upp. I närtid kommer avslutningsvis en form av hållbarhetskommission att sjösättas, något som jag ser fram emot – en kommission som har till syfte att undanröja de hinder som försvårar ett miljömässigt handlande. (Applåder)

I detta anförande instämde Christer Nylander och Lars Tysklind (båda fp).

Anf. 7 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! Just nu finns unika möjligheter att ta nya initiativ för att minska utsläppen av växthusgaser. Ett stort antal forskningsresultat och rapporter har presenterats, alltmer välgrundade och övertygande om konsekvenserna av de klimatförändringar som sker och de som kommer att ske. Trovärdiga kalkyler visar de gigantiska samhällsekonomiska kostnader som uppkommer om inget görs, men också kalkyler som pekar på stora ekonomiska möjligheter för dem som utvecklar, säljer och exporterar nya lösningar och ny teknik.

Vi ser en starkt ökande medvetenhet hos enskilda människor, företag, politiker och andra beslutsfattare om det utsatta läget, och det finns en växande vilja att göra vad man kan för att bidra till en riktig utveckling.

Det historiska ansvaret är vårt. Det är de utvecklade industriländerna som har varit och är starkt bidragande till den del av klimatförändringarna som beror på mänsklig aktivitet. Vi har en skyldighet att göra vad vi kan internationellt, i vårt eget land och som enskilda personer. Det är en skyldighet mot kommande generationer och mot dem som får ta de värsta smällarna, de allra fattigaste och mest utsatta på vår jord.

Vår uppgift är att tillsammans, över nations- och partigränser, komma överens om välgrundade och konkreta insatser. Vi får inte förfalla till att ha politiska mästerskap i att skrämmas eller procentsatsmatcher för att ligga bäst till i målsättningsligan.

Vi ska göra allt vad vi kan här i Sverige för att ta vår del av ansvaret för forskning och utveckling liksom för minskningen av utsläpp av växthusgaser. Men vi måste också inse att Sverige står för en dryg procent av utsläppen av växthusgaser inom EU och omkring 0,25 % av världens utsläpp. De stora och avgörande insatserna måste ske internationellt, men vi ska som sagt göra vad vi kan här hemma.

För oss kristdemokrater är det en självklarhet att regeringen ska ta klimatpolitiken på allvar. Jag ser fram mot att medverka till att de förslag som nu annonseras i det innehållsrika och tydliga talet från miljöministern blir så bra som möjligt. Men låt mig, herr talman, få skicka med ministern några infallsvinklar i det fortsatta beredningsarbetet.

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

Som redan sagts är det absolut nödvändigt att internationellt få med USA, Kina, Indien, Australien och Brasilien i det arbete som blir fortsättningen av Kyotoprotokollet. Allt annat är en katastrof. Omfattande ekonomiska satsningar måste göras från EU:s sida för att bidra till att bästa tillgängliga teknik används i de ekonomiskt snabbväxande länderna. Beslut om rejäla utsläppsminskningar inom EU till år 2020 och år 2050 ger tydliga signaler till omvärlden om vad som är möjligt och nödvändigt. Överenskommelser med fordonsindustrin eller tvingande gränsvärden för hur mycket som får släppas ut har naturligtvis stor betydelse. Låginblandningen av etanol måste omgående höjas och ambitiösa program för bränslebyten införas.

Här i Sverige måste all offentlig upphandling vara klimatrelaterad, miljöbilspremien riktas mot faktisk minskning av utsläppen, energieffektivisering och sparande intensifieras samtidigt som kraftvärmens byggs ut och satsningar på förnybar energi och effektiviseringar av vår koldioxidfria energiproduktion göras så att vi blir nettoexportörer av el. Ekonomiska styrmedel måste användas som stärker investeringsviljan i klimativänlig teknik och till klimatriktigt beteende.

På det personliga planet kan vi minimera transportinnehållet i de varor vi köper. Vi kan köpa en miljöbil nästa gång, och naturligtvis använda förnybara bränslen till den, konsekvent tillämpa *ecodriving*, skippa allt vad standby-lägen heter – dra ur kontakten så länge de eländiga tillverkarna inte har insett att standby är fullständigt idiotiskt – isolera och dra ned inomhustemperaturen, köpa lågenergilampor och ta tåget. Tidningarna är fulla med tips som vi kan bocka av och använda ett efter ett och som faktiskt har betydelse.

Herr talman! Det finns en stor beredskap hos enskilda personer, hos företag och organisationer och inom samtliga partier att dra sitt strå till stacken i arbetet med att hejda klimatförändringarna. Jag är övertygad om att regeringen med miljöministern i spetsen vill forma en klimatkoalition där alla goda krafter bjuds in i det arbete som nu sätts i gång inför kontrollstationen 2008.

(Applåder)

I detta anförande instämde Yvonne Andersson, Annelie Enochson, Irene Oskarsson och Ingemar Vänerlöv (alla kd).

Anf. 8 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Herr talman! 200 miljoner hemlösa människor är på flykt och nästan hälften av jordens djurarter har dött ut. Den fisk som vi äter i dag är slut. Så kan det alltså gå på mindre än 50 år.

Larmrapporterna om klimatförändringarna kommer nu slag i slag. I samma takt växer allmänhetens och mediernas intresse för den här globala ödesfrågan, och det är bra. Det är bra att hotet mot vår planet äntligen tas på allvar och att det uppstår ett tryck från allmänheten på oss politiker att gå till handling. Nu sällar sig ju även Volvochefen, Leif Johansson, till den skaran.

I dag hade jag hoppats att miljöministern skulle ge oss besked från regeringen om vilken politik som regeringen har för att komma till rätta med klimatförändringarna. Men än så länge har jag inte hört mer än att ett par miljarder går till järnvägen och en halv miljard till vägar.

Tror vi att vi gör tillräckligt? Så frågade miljöministern retoriskt i sitt anförande på klimatkonferensen i Nairobi. Jag var inte där så jag vet inte vilket svar Andreas Carlgren fick. Men jag kan i alla fall svara: Nej, vi gör inte tillräckligt, och regeringen vill inte tillräckligt. Som Fredrik Reinfeldt sade i valrörelsen är miljöfrågorna inte prioriterade för alliansen. Och jag kan förstå att miljöministern har problem i regeringen. Det kan inte vara lätt att vara en grön minister i en blå regering. Det kan inte ens vara lätt att vara grön i det egna partiet numera.

Vi tar naturligtvis den utsträckta handen. Men än så länge har miljöministern inte lyckats prestera mer än en allmänt välvillig inställning i miljöfrågan, och miljöfrågan verkar ju inte ha diskuterats över huvud taget under de två år som alliansen jobbade för att ta makten.

Miljöministern säger däremot gång på gång att klimatförändringarna är en högst prioriterad fråga. Han talade vackert på FN:s klimاتمöte i Nairobi om vikten av att agera omedelbart för att bromsa klimatförändringarna. *It is crucial that we start now*, sade ministern i sitt tal inför FN:s generalförsamling, och det är alldeles sant. Det är avgörande för oss alla att vi nu satsar stort och kraftfullt så att inte de här beräkningarna slår in. Så vi väntade på regeringens och miljöministerns plan, men det verkar inte komma så mycket.

Däremot har man redan hunnit med att skrota det väldigt framgångsrika klimatinvesteringsprogrammet Klimp. Tack vare Klimp har vi lyckats minska utsläppen av växthusgaser i Sverige motsvarande vad 70 000 bilar släpper ut varje år. Det programmet skrotar regeringen, ersätter med ingenting, bara borta.

Dessutom tar regeringen bort alla energirådgivarna i kommunen. In-täkterna från trängselavgifterna i Stockholm ska investeras i nya vägar. Man tror knappast att det är sant. Pengarna som man tar in för att göra Stockholmsluften bättre ska satsas på mer biltrafik.

Har regeringen då några nya spännande förslag för att minska klimatutsläppen? Svaret är nej.

Men under valrörelsen fanns faktiskt ett litet förslag på miljöområdet, nämligen ett löfte om en miljöbilspremie. Det var inte så dumt, och därför fick det stryka på foten i budgeten till förmån för sänkta skatter för höginkomsttagare. Det kan inte vara lätt att vara en grön minister i denna regering. När jag hörde Lars Lindblad tala tidigare blev jag glad över att ni inte har hunnit utarbeta en fullständig miljöpolitik. Den förfärrar.

Tillsammans med Socialdemokraterna och Miljöpartiet har vi tidigare under den senaste tioårsperioden höjt biståndet, satsat rejält på miljöbistånd och satsat på hemmaplan. Men Carlgrens miljöpolitik är en helt annan. Sveriges miljöminister vill använda biståndspengar till att åtgärda miljöproblem i Sverige. En sådan politik; att ta pengar från fattiga människor för att lösa miljöproblem som vi själva har skapat medan de rika får skattesänkningar. Det är fullkomligt orimligt. Regeringens handfallenhet är oroväckande.

Vänsterpartiet har en lång räckta förslag på klimatområdet. Vi vill satsa 1,2 miljarder mer än regeringen och betydligt mer än de andra riksdagspartierna på klimatinvesteringsprogrammet Klimp. För den riktigt stora utmaningen från trafiken vill vi införa en så kallad trafikklimp.

Vi har ett paket på drygt 50 förslag för att minska trafikens påverkan på klimatet. Vi delger gärna Andreas Carlgren de förslagen. Vi vill slopa

EU-tullar på etanol, öka inblandning av biodrivmedel i bensin och diesel samt införa ett biodrivmedelscertifikat.

Andreas Carlgren har tid på sig i kammaren att lägga fram konkreta förslag till åtgärder. Jag kunde bara höra om 2 miljarder till järnvägen och 1 miljard till vägar. Hur motiverar du att det framgångsrika klimatinvesteringsprogrammet Klimp ska skrotas? Hur motiverar du att energirådgivaren slopas? Hur tänker regeringen konkret hantera den stora utmaningen att minska transporternas utsläpp av växthusgaser? Men vi kanske får besked i frågorna strax.

(Applåder)

I detta anförande instämde Marianne Berg, Marie Engström och Egon Frid (alla v).

Anf. 9 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Jag vill börja med att påminna om den ansats jag hade, nämligen att detta kräver insatser av ett helt annat slag. Jag vill verkligen säga till mina kära vänner i riksdagen att jag då inte tror att anförandena från valrörelsen räcker. Jag tror att det krävs mer.

Jag vill också gjuta in lite mer självförtroende i en del av partiernas företrädare som har talat här. Om jag förstår rätt har ni långa listor av kritik, skarpa frågor och upprörda känslor över att inte mer har gjorts på dessa sex veckor. Men snälla ni, inte behöver ni vara så bekymrade över det som har åstadkommits under tolv eller åtta år så att styrfarten i skapandet på bara sex veckor totalt skulle stanna av och närmast katastrofala resultat vänta – om man inte på dessa sex veckor tar igen det ni missade under tolv eller åtta år. Jag tycker att ni ska sträcka på ryggen.

Jag vill hellre ta vara på den uppmaning som Maria Wetterstrand riktade, nämligen att Sverige har bland de bästa förutsättningarna och att vi ska sitta längst fram i locket. Jag delar den uppfattningen helt. Jag menar att Sverige ska ta ledningen i detta arbete. Jag hoppas att jag kan lita på de sista fem sekunder Anders Ygeman använde av sitt anförande för att säga att han vill ta en utsträckt hand, och Wiwi-Anne Johansson använde en sekund för att säga detta.

Vi tänker ta vara på detta. Detta gäller mycket mer. Då gäller det att sträcka sig till de frågor som det verkligen handlar om med långsiktighet och hållbarhet. Låt mig visa på något konkret.

Ja, både jag och regeringen instämmer i Volvochefens inriktning att det ska vara lönsamt för den enskilde att köra på miljövänliga bränslen och att det ska vara långsiktiga spelregler för det. Men det räcker inte riktigt med den lösning han anger eftersom den inte är EU-hållbar. Då riskerar den att inte vara långsiktig. Låt oss hjälpas åt med lösningen på det problem han beskriver.

Ja, jag delar uppfattningen att vi ska ta vara på klimatinvesteringsprogrammet. Det är en missuppfattning att det skulle läggas ned. Det fortsätter.

Ja, jag delar uppfattningen att vi ska använda oss av ekonomiska styrmedel. Det är regeringens uppfattning. Men vi har ett gemensamt problem som ligger i att koldioxidskatten, som har varit så viktig, inte ger utrymme för kraftiga ökningar som kan hjälpa oss hela vägen fram när det gäller klimatproblemet framöver. Det är därför som både Anders

Borg, jag och regeringen som helhet säger att vi vill samarbeta med riksdagen om att utveckla styrmedel. Vi bjuder in för att hitta lösningar.

Låt oss se till helheten. Jag delar Lars Lindblads uppfattning om behovet av optimism. Jag instämmer i Anita Brodén's inriktning om att hållbarhetskommisionen ska kunna lägga fram lösningar. Jag delar Sven Gunnar Perssons uppfattning om vikten av det internationella arbetet. Det finns sannerligen en samlad allians med stark vilja att åstadkomma arbetet. Är det någonting som visar sig i denna debatt är det det. Vi bjuder in hela samhället. Vi heter allians, inte bara för att vi är en allians mellan partier utan därför att vi vill bilda allianser med hela samhället och skapa breda majoriteter också här i riksdagen.

Men låt mig till sist säga att det som är den verkliga utmaningen trots allt är de internationella utmaningarna och de globala hoten. Vi ska se till att vi ligger före. Men om vi ska åstadkomma förändringar i världen ska vi inte heller förkasta de verktyg vi verkligen har för att åstadkomma dessa förändringar. Efter att ha varit på EU:s miljöministerråd i Luxemburg, efter att ha deltagit i konferensen i Nairobi, efter att ha summerat erfarenheterna av de arbeten som har gjorts inom EU, kan jag konstatera att den viktiga murbräcka vi har är det ledarskap som kan utövas för att också på den globala scenen verkligen utmana bromsklossarna och åstadkomma förändringar. På den punkten vill jag inte tappa ett av de viktigaste verktygen vi har.

(Applåder)

I detta anförande instämde Karin Nilsson och Stefan Tornberg (båda c).

Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Bättre vara yrvaken än fortfarande ligga och sova, kan man väl säga om högerpartiernas inlägg i debatten. Det är något slags insikt. Man är duktig på att rabbla upp problemen. Men fortfarande är det ändå oklart vad som gäller. Miljöministern säger en sak, sträcker ut en hand, och vill att vi ska samarbeta. Men Moderaterna låter som de alltid har låtit, det vill säga fullständigt föraktfulla för vad som hittills har kommit fram på det klimatpolitiska området.

Vilka är det som styr i den regering som sitter i dag? Det är till stor del Moderaterna.

Problemet här är att veta vilken politik som gäller. Det talas mycket i debatten om att satsa på forskning och de internationella frågorna. De partier som pratar om att satsa på de internationella frågorna – framför allt Moderaterna, de har alltid använt den retoriken – är de partier som i EU varenda gång det är klimatsamtal röstar mot förslag för en bättre klimatpolitik i EU. I morgon har de moderata ledamöterna i EU-parlamentet chansen att visa att de har bytt linje. Då kan de rösta för ett klimatmål inom EU, men allt tyder på att de kommer att rösta precis motsatt. Varje gång Naturskyddsföreningen går igenom vad Moderaterna gör i EU-parlamentet får partiet minuspoäng på varenda punkt.

Man pratar om att det internationella samarbetet är så viktigt för att få klimatpolitiken att leda framåt. När det väl kommer till kritan kommer man inte fram där heller. Man gör ingenting.

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

I Stockholm säger man att det ska ske nationellt. I riksdagen säger man att det ska ske i EU. När vi kommer till EU säger man att man inte kan göra någonting om inte USA, Kina och Indien gör något samtidigt. Resultatet blir att man röstar mot all den politik som bedrivs. Snart måste vi ha något slags intergalaktisk klimatkonferens för att lösa problemet.

Man pratar mycket om att lägga mer pengar på forskning. Det är alldeles utmärkt, men använd aldrig forskning som ett argument för att inte göra något nu! Verktygslådan är full. Det finns otroligt många förslag på vad som kan göras. Vi vet precis vad som behövs för att komma fram på området.

Ni kanske inte vet det, men många vet vad som behöver göras. Man kan inte skylla på att man måste ha mer forskning och utveckling innan man gör något. Det som ska hända ska hända nu.

Jag vill återigen ställa frågan till miljöministern.

Kommer ni att ta tillbaka de politiska beslut som ni hittills har fattat och de löften som ni har gett att ni ska ta pengar från järnvägen och satsa dem på motorvägar?

Kommer ni att ta tillbaka beslutet att ni ska förbjuda stockholmarna att lägga trängselskatterna på satsningar på kollektivtrafiken? Det är något som de flesta stockholmarna vill göra.

Kommer ni att ta tillbaka beslutet att flygskatten ska stoppas och i stället hänskjuta det fem år framåt i tiden?

Och kan man få ett svar när det gäller de internationella överenskommelserna?

Kommer ni att stödja det brittiska initiativet att EU ska minska utsläppen med 30 %? Vi har inte fått något besked om det. Den internationella miljørörelsen frågar var Sverige är. Har Sverige gått vilse eller finns vi kvar?

Kommer de 30 procenten i utsläppsminskningar att ske utan att man får köpa upp fattiga länders utsläppsrätter?

Kommer ni internationellt att driva att subventionering av fossila bränslen ska stoppas?

Kommer ni att säga nej till fossilgasledningen?

Kommer ni att driva på för att det ska bli en FN-konferens om miljöbränslen?

Kommer ni att utreda införandet av klimattullar för de länder som inte ställer upp på internationella klimatavtal, till exempel USA, så att vi får en rättvis handel för vår industri när andra länder vägrar att göra någonting?

I detta anförande instämde Ulf Holm (mp).

Anf. 11 ANDERS YGEMAN (s):

Herr talman! Vår oro handlar om att de framsteg som Sverige har gjort och den internationella topposition som vi lyckades kämpa oss till under den socialdemokratiska regeringen ska gå förlorade på grund av den nya regeringens brist på handlingskraft. Det är därför vi är oroliga och det är därför jag står här i riksdagens talarstol och efterlyser förslag till handling.

Jag ska uttrycka mig kristallklart så att det inte råder något tvivel. Vi är beredda att stödja varje skarpt förslag som läggs på riksdagens bord.

Men hittills är det tomt. Det finns inte ett enda skarpt förslag på riksdagens bord. Det har inte heller i propositionsförteckningen aviserats ett enda skarpt förslag.

Men det finns skarpa förslag. De finns i den socialdemokratiska budgetmotionen. De finns i den socialdemokratiska kommittémotionen.

Jag måste fråga Andreas Carlgren om han och hans regeringsunderlag är beredda att göra samma sak som de efterfrågar av oss. Tänker regeringen stödja de konkreta förslag till klimatförbättringar som redan ligger på riksdagens bord i väntan på regeringens utredningar och förhandlingar?

Du sade att det var ett missförstånd att regeringen vill lägga ned de lokala klimatinvesteringsprogrammen. På tisdag justerar vi ramarna i miljö- och jordbruksutskottet, och där finns det förslaget skarpt.

Kommer ni då att ta tillbaka det misstaget och stödja de andra ramarna?

Då får vi se om det var ett missförstånd eller verklighet.

Kommer ni att sätta stopp för nedskärningarna inom SMHI? Förslaget ligger där skarpt. Vad kommer ni att göra?

I Stockholm handlar det om 200 bussar, som vi har finansierat med hjälp av trängselavgifterna.

Kommer ni att dra tillbaka förbudet att använda trängselavgifterna för att betala busstrafiken?

De ligger där, de skarpa förslagen. Vi är beredda att sluta upp bakom varje skarpt förslag som regeringen lägger. Gäller det även regeringen?

I detta anförande instämde Kerstin Engle, Birgitta Eriksson, Ann-Kristine Johansson, Jan-Olof Larsson och Carina Ohlsson (alla s).

Anf. 12 LARS LINDBLAD (m):

Herr talman! Maria Wetterstrand verkar inte riktigt ha lyssnat på det jag sade. Men vi har utmärkta stenografer i denna kammare, så läs protokollet.

Jag var ganska självreflekterande. Jag sade också att vi är beredda att ta vara på det goda som den gamla regeringen genomdrev och utveckla det som vi anser vara dåligt.

Samma språkförbistring verkar finnas hos Wiwi-Anne Johansson. Möjligen är det min skånska som gör att kommunikationen inte fungerar. Hon blev till och med förfärad av mitt inlägg. Jag vet inte om hon inte förstod vad jag sade eller om det var ordet marknadsekonomi som hon gick i gång så oerhört starkt på.

Det är nästan fyra år till nästa val. Låt oss nu ta chansen att använda utrymmet för dialog innan vi gräver ned oss i våra skyttegravar igen.

Jag ska ärligt och tydligt säga att jag är lite bekymrad över stämningsläget. Alla sju partier tenderar att sjunga med änglarna och tala om problemen.

Vi tar gärna i de enkla delarna av miljöpolitiken. Satsningar på hybridbilsteknik, helst som någon annan gör, kastar vi in lite politiska pengar i. Bränslecellsteknik tycker vi om. Vätgas som energibärare är något som vi tycker är bra i framtiden. Vågkraft gillar vi, även om vi bara har sett filmer om det. Energieffektivisering talar vi alla om.

Men om vi säger att klimatfrågan är den överordnade miljöfrågan, vilka konsekvenser drar vi av det i praktiken? Vilka heliga kor är vi redo

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

att slakta? Vilka stenar vågar vi vända på? Om vi är överens om att miljöpolitiken är prioriterad och att det finns motstående intressen, vilka krav ställer det på oss? Vi måste våga ta i de riktigt svåra frågorna. Låt mig snabbt ta några exempel.

Vindkraften är koldioxidfri. Påverkan på djurliv, kulturmiljö och folks husvärden är negativa effekter. Bioenergin är koldioxidfri. Den ger konsekvenser för biologisk mångfald i skogar och leder till övergödning. Vattenkraften är koldioxidfri. Den ger påverkan på fisk, biologisk mångfald och kulturlandskap. Kärnkraften – ja, där har vi brytnings- och avfallsproblematiken. Vi måste våga ta i detta om vi säger att klimatpolitiken verkligen är den överordnade. Och GMO, genmodifierade organismer, är ytterligare en sådan fråga.

I detta anförande instämde Osama Ali Maher, Sofia Arkelsten, Ulf Berg, Christine Jönsson och Sten Nordin (alla m).

Anf. 13 ANITA BRODÉN (fp):

Herr talman! För våra barns och barnbarns skull har vi allihop här ansvar att efterlämna en värld i balans, att ingjuta hopp och framtidstro. Jag hade hoppats att Miljöpartiet, som har tagit initiativ till denna debatt, efter denna debatt i dag på förmiddagen ändå skulle komma att känna av med vilket ansvar vi nu tar oss an klimatfrågan.

Under förra mandatperioden hade alliansen stöd av Miljöpartiet i ganska många omröstningar. Inte minst i miljömålsomröstningen var det en hel del skarpa förslag, men där avstod däremot Socialdemokraterna från att följa oss.

Men nu gäller det! En hand har sträckts ut, och det är oerhört angeläget att vi nu tillsammans jobbar framåt. Internationella initiativ har förts fram här i dag – oerhört angeläget. Att höja ambitionsnivån både nationellt och internationellt är nödvändigt, liksom att ta initiativ till att bjuda in medborgare, forskare, näringsliv och beslutsfattare i denna viktiga process. Vi som nation ska ta på oss att spela en viktig pådrivande roll.

Klimatfrågan har lyfts fram här i dag. Självklart innefattar den också havsmiljö och en hållbar samhällsplanering över huvud taget. Då vill vi använda oss av ekonomiska styrmedel. Vi vill satsa mer på forskning, teknikutveckling och, sist men inte minst, ta vara på de internationella forum, bland annat EU, där vi kan vara med och driva på.

Anf. 14 SVEN GUNNAR PERSSON (kd):

Herr talman! När man lyssnar på oppositionens företrädare kan man undra var de var någonstans när miljöministern höll sitt anförande. Det måste vara den värsta sortens selektiva lyssnande som har förekommit i världshistorien. Det är möjligt att det är en besvärande komplikation i grävandet av skyttegravar att det faktiskt är regeringens klimat- och miljöpolitik som vår miljöminister för fram.

Låt mig bara i all ödmjukhet påminna om att det inte är mer än ett halvår sedan som dåvarande regering tillsammans med v under stort buller och bång och efter lång väntan lade fram en klimatproposition. Den innehöll ett enda konkret förslag, nämligen att klimatmålet skulle vara oförändrat och att nya förslag skulle beredas inför kontrollstationen år 2008.

Mitt intresse för samhällsengagemang och samhällsarbete föddes när jag läste om den svenska insatsen för nedrustning. Genom personer som Alva Myrdal och Inga Thorsson bidrog vårt land starkt till att man tvärs över starka nationella intressen och avgrundsdjupa ideologiska och politiska skillnader kunde skapa en gemensam verklighetsbild och enas om viktiga åtgärder för att skapa en säkrare värld.

Det vore rent uselt om inte världens ledare kan ta de utmaningar som nu kräver sina lösningar, 30, 40, 50 år senare. Sverige och Europa bör och ska än en gång visa på det ledarskap och mod som då krävdes för att bryta kärnvapenkapprustningen och som nu krävs för att bryta en utveckling som hotar den ekologiska balansen i grunden genom de klimatförändringar som sker.

Det svenska ordförandeskapet i EU 2009 bör vara helt inriktat på detta.

Tack, Miljöpartiet för den här debatten.

Anf. 15 WIWI-ANNE JOHANSSON (v):

Herr talman! Huruvida vi i oppositionen är hörselskadade eller inte får vi väl utreda vid något senare tillfälle. Dessvärre tror jag att jag hörde helt rätt vad Lars Lindblad sade. Jag är tyvärr ganska övertygad om att vår miljöminister har hamnat i dåligt sällskap. Att, som jag sade tidigare, försöka vara en grön minister i den här blå regeringen kan inte vara en önskedröm.

Miljöministern sade att jag hade missuppfattat frågan om klimatinvesteringsprogrammet Klimp och att det fortsätter. I så fall fortsätter det utan att kosta några pengar. Som Anders Ygeman sade finns det inte ett öre efter 2008 till Klimp. Det är verkligen en guldklimp som det är oerhört tråkigt att regeringen vill skrota.

Vi har en väldigt massa bra förslag. Vi har också i vår budgetmotion pengar till SMHI och deras klimatforskning så att de slipper ge sig ut och tiggas och be för att kunna forska i klimatproblem.

Lars Lindblad sade något tidigare – visserligen adresserat till Miljöpartiet – om att vi som står för en aktiv miljöpolitik tror att vi ska tillbaka till ett samhälle där vi lever med stampade jordgolv och ingen elektricitet. Så är inte fallet. Tittar man på våra förslag ser man att det finns en hållbar utveckling, men det finns också sådant som man kanske ska inskränka. Vi kan säkert komma överens om vad vi ska göra.

Andreas Carlgren är välkommen att titta på alla våra motioner. Se för all del till att lägga pengar till Klimp. Det skulle vara trevligt att få svar på om Klimp lever eller inte efter 2008.

I detta anförande instämde Egon Frid (v).

Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Efter att ha lyssnat på debatten måste jag säga att om vi ska kunna lösa världens klimatproblem och göra det som Sverige också ska bidra med i det arbetet behövs det sannerligen också ett annat politiskt klimat. Det behövs klimatförändring för jordens villkor, och det behövs klimatförändring i riksdagen.

Lyssna till exempel på Lars Lindblads reflexion, djup och vilja att göra något. Jag tycker inte att vi behöver misstänkliggöra varandra – sannerligen inte. Detta handlar om något annat. Det handlar om att det krävs insatser utöver det vanliga och av annat slag. Jag ser inget skäl att misstänkliggöra oppositionen för att nu komma med kritiklistor för att man är bitter över ett valnederlag. Jag ser ingen anledning för er att misstänka att detta inte är den samlade regeringens vilja, avsikt och bestämdhet. Vartenda parti i alliansregeringen står bakom detta. Försök inte diskutera något annat.

Det duger inte, om vi ska åstadkomma detta, att vi sysslar med misstänkliggöranden när det gäller klimatpengarna. De ligger där 2007 och 2008. Det ska samtidigt utvärderas vad som är den bästa formen för att gå vidare.

Jag har gett beskedet att alliansens klimatomiljard står fast.

Försök inte med misstänkliggörandena. Lämna misstänkliggörandena när det gäller järnväg och motorvägar. Missbeskriv inte vad som faktiskt görs. Missbeskriv inte vad det är som sker när det gäller Citybanan. Pengarna växer och riskerar att bli gökungen som kickar ut kollektivtrafiken ur boet.

Har vi inte ett gemensamt ansvar för att göra något åt det?

Vi håller den tidtabell som riksdagen så sent som i våras förklarade vara den riktiga. Kan det vara så fel bara några veckor efter valet att man behöver hota med att det blir katastrof om man följer den tidtabell för klimatbeslutet som ni själva fastställde?

Vi behöver skapa en helt annan inriktning om detta ska kunna lösas. Det krävs en helt annan form av överbryggningsallvarligt menad, inte för att skydda sig för någon rädsla av politiska skäl utan för den rädsla det innebär om människor inte ska kunna känna trygghet i att det politiska ledarskap som krävs i Sverige finns.

Sverige ska ligga längst fram – ja! Vi är det land som är på väg att gå i mål med Kyotoåtagandena med god marginal. Regeringar av bägge blocken har skäl att tillgodoräkna sig berömmet för det. Sedan 1990 har tillväxten i Sverige ökat med 30 %. Vi har trots det kunnat minska klimatutsläppen. Det visar på möjligheten att skapa en kraftfull miljöpolitik som leder till ekonomisk tillväxt och mycket snabb ekonomisk utveckling.

När jag var i Kyoto fick vi av den internationella miljöorganisationen Climate Action Network utmärkelsen att Sverige hade den bästa klimatpolitiken, den högsta klimatränkningen, i världen.

Låt oss ta vara på det tillsammans. Låt oss utnyttja förutsättningarna. Det räcker inte att vi bara skapar förutsättningar för några promille av världens utsläpp här hemma. Vi måste också utnyttja de plattformar som krävs för att vi ska kunna ändra bromsklossarnas inriktning i världen. Det är den enda punkt där jag klart och tydligt vill säga till Miljöpartiet att vi inte är med. Vi vill inte överge det verktyg som EU innebär. Vi är övertygade om att det vore helt fel att nu så snabbt som möjligt försöka lämna den plattform vi har för att påverka EU:s sjundedel av världens utsläpp – långt mer än våra promille – eller den del som handlar om att ge sig på de verkligt stora utsläppsländerna i världen i förhandlingar i syfte att komma till gemensamma lösningar. Bara med gemensamma lösningar i

Sverige och internationellt kan vi rädda människor undan det klimathot som annars bara kommer att leva vidare.
(Applåder)

Prot. 2006/07:25
22 november

*Aktuell debatt:
Klimatpolitiken*

I detta anförande instämde Stefan Tornberg (c).

Anf. 17 MARIA WETTERSTRAND (mp):

Herr talman! Du tar på dig ett stort ansvar, miljöministern, när du går ut och lovar en helt annan politik än den som finns i era rapporter och valmanifest inför valet och i den budgetproposition som ni lade fram för bara några veckor sedan.

Det är ganska drastiskt – jag vet inte om jag har varit med om det någon gång förut – att en minister bara några veckor efter det att en budgetproposition har lagts fram går ut och lovar att politiken ska se helt annorlunda ut redan nästa år än vad som står i budgeten.

Jag vill nu ta tillfället i akt att lägga fram några förslag. De kommer att skrivas in i protokollet. Du kan ta det sedan och ha det på bordet när du funderar vidare.

Låt trängselskatten gå till kollektivtrafik. Om flera människor ska åka kollektivt måste det bli mer pengar dit.

Bygg Citybanan. Det kommer att vara värt investeringarna.

Stoppa bygget av Förbifart Stockholm. Det ökar utsläppen av koldioxid. Det ökar lastbilstransporterna i stället för att man flyttar över gods-transporterna till järnväg.

Inför miljöbilspremien. Passa på att rösta för det i riksdagen när Miljöpartiets förslag kommer upp, eftersom ni inte har lagt fram det själva.

Se till att man kan ställa om sina befintliga bilar till att köra på miljöbränslen och få ett skatteavdrag för det.

Slopa skatten på miljöbränslen helt och hållet. Höj i stället bensinskatten så att det blir lönsamt att välja att köra på miljöbränslen.

Fortsätt att fasa ut oljepannorna. En tredjedel av oljepannorna försvann på ett år när vi genomförde skatteväxlingen.

Säg nej till fossilgasen.

Meddela omedelbart internationellt stödet för en minskning med 30 % av EU:s utsläpp utan att man ska få tillgodoräkna sig insatser i fattiga länder. Dessa insatser ska göras ändå, men inte på bekostnad av det som man gör hemma.

Utred om man kan införa klimattullar mot USA som vägrar att ställa sig bakom Kyotoprotokollet.

Stoppa stödet till fossilkraft som kommer från en massa olika internationella investeringsorgan.

Ställ krav på biltillverkarna att alla bilar som produceras ska klara gränserna.

Se till att tekniköverföring till de fattiga länderna kan fortsätta, och genomför en rejäl satsning på miljöbistånd.

Och om du ändå ska bryta budgetöverenskommelsen, så kan du väl göra de här sakerna också?

(Applåder)

I detta anförande instämde Ulf Holm och Peter Rådberg (båda mp).

Anf. 18 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c):

Herr talman! Vi kommer självklart att bedöma varje klokt förslag som gör det möjligt att avvärja klimathotet men också att flytta fram positionerna internationellt.

Som jag sade kommer vi i en nära framtid att återkomma och ge den inbjudan som jag i dag har talat om konkret form.

Jag vill också till sist säga att det är klart att den verkliga utmaningen för Sveriges riksdag inte bara är att lista alla de radikala klimatåtgärder som krävs, vilket vi ska göra, utan också att skapa de samhällsvillkor som samlat behövs för att vi ska kunna vända klimathot till möjligheter, utveckling och tillväxt, nya marknader i världen, ny teknik och framgång.

Det är klart att man ibland kan känna uppgivenhet inför bristen på politisk handlingskraft. Då är det lätt att också känna uppgivenhet inför demokratin. Men om det är någonting som är nödvändigt så är det att i detta arbete stärka den liberala demokratins möjligheter, både till öppenhet och till mobilisering av engagemang i hela samhället.

Det handlar om att genom demokratin också mobilisera marknadsekonomins förmåga till en oerhört snabb omställning, förändring och handlingskraft men att rikta den så att den kan förändra miljöpåverkan och klimathot. Det handlar om att skapa förutsättningar för snabb teknologisk utveckling som kan ta vara på nya ännu oundäckta möjligheter. Och till sist handlar det om någonting så viktigt som det som det som den liberala filosofen Karl Popper beskrev som det öppna samhällets möjligheter, det vill säga att det nyfikna samhället, det samhälle som hela tiden prövar nya lösningar, som mödosamt men ändå snabbt tar sig fram, alltid kan ompröva misstag.

Vi vill samarbeta med den svenska riksdagen om att skapa dessa långsiktiga institutioner. Detta är en uppgift som kräver både sina statsmän och sina statskvinnor av lite annat slag än i vanliga fall. Och vi ser fram mot ett fortsatt samarbete.

Tack ska ni ha, hela riksdagen!
(Applåder)

Överläggningen var härmed avslutad.

3 § Utökning av antalet suppleanter i EU-nämnden

Valberedningen hade, enligt ett till kammaren inkommet protokollsutdrag, tillstyrkt att antalet suppleanter i EU-nämnden skulle utökas från 28 till 30.

Kammaren medgav denna utökning.

Företogs val av extra suppleanter i EU-nämnden.

Kammaren valde i enlighet med valberedningens förslag till

suppleanter i EU-nämnden

Else-Marie Lindgren (kd)

Désirée Pethrus Engström (kd)

5 § Ledighet

Förste vice talmannen meddelade att *Tobias Krantz* (fp) ansökt om föräldraledighet under tiden den 4 december 2006–5 januari 2007.

Kammaren biföll denna ansökan.

Förste vice talmannen anmälde att *Emma Löfdahl Landberg* (fp) skulle tjänstgöra som ersättare för Tobias Krantz.

6 § Anmälan om kompletteringsval till utskott

Förste vice talmannen meddelade att Folkpartiet liberalernas riksdagsgrupp under Tobias Krantz föräldraledighet anmält hans ersättare Emma Löfdahl Landberg som suppleant i civilutskottet, socialförsäkringsutskottet, kulturutskottet och näringsutskottet.

Förste vice talmannen förklarade vald *under tiden den 4 december 2006–5 januari 2007* till

suppleant i civilutskottet

Emma Löfdahl Landberg (fp)

suppleant i socialförsäkringsutskottet

Emma Löfdahl Landberg (fp)

suppleant i kulturutskottet

Emma Löfdahl Landberg (fp)

suppleant i näringsutskottet

Emma Löfdahl Landberg (fp)

7 § Meddelande om val

Förste vice talmannen meddelade att val av justitieombudsman och ställföreträdande justitieombudsman skulle äga rum *torsdagen den 23 november*.

8 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden

Förste vice talmannen meddelade att en preliminär plan för kammarens sammanträden 2007 till och med vecka 37 delats ut till kammarens ledamöter.

9 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer

Till riksdagen hade inkommit följande skrivelser:

Interpellation 2006/07:58

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:58 Oslo–Gävleförbindelsen
av Peter Hultqvist (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är andra redan inplanerade åtaganden.

Stockholm den 20 november 2006

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2006/07:60

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:60 Ny pendeltågstunnel eller ett eventuellt tredje spår

av Mikael Damberg (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är andra redan inplanerade åtaganden.

Stockholm den 20 november 2006

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:67 Citybanan och Stockholmsberedningen
av Tommy Waidelich (s)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är redan inplanerade åtaganden.

Stockholm den 20 november 2006

Näringsdepartementet

Åsa Torstensson (c)

Enligt uppdrag

Fredrik Ahlén

Departementsråd

Interpellation 2006/07:72

Till riksdagen

Interpellation 2006/07:72 Svenskt initiativ till internationell HBT-
konvention och HBT-världskonferens

av Birgitta Ohlsson (fp)

Interpellationen kommer att besvaras fredagen den 1 december 2006.

Skälet till dröjsmålet är utlandsresor.

Stockholm den 15 november 2006

Utrikesdepartementet

Carl Bildt (m)

Enligt uppdrag

Inga Eriksson-Fogh

Expeditionschef

10 § Hänvisning av ärenden till utskott

Föredrogs och hänvisades

Framställningar

2006/07:RRS7 till socialutskottet

2006/07:RRS13 till arbetsmarknadsutskottet

Redogörelse

2006/07:RRS9 till finansutskottet

Föredrogs
finansutskottets betänkande 2006/07:FiU6
Redovisning av AP-fondernas verksamhet 2001–2005 (skr. 2005/06:210).

Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (fp):

Herr talman! Den här förmiddagen fortsätter att handla om stora och långsiktiga frågor. Nu handlar det om pensionssystemet. Och det har fallit på min lott att introducera detta ärende, finansutskottets betänkande 6. Det handlar om något som berör de flesta svenskar, nämligen framtidens pensioner.

AP-fonderna ingår i ålderspensionssystemet. Kapitalet i Första–Fjärde AP-fonden samt Sjätte AP-fonden är en del av pensionssystemets tillgångar och utgör en sorts buffert i pensionssystemet. Tanken är att fondernas kapital ska användas till att jämna ut tillfälliga skillnader som kan uppstå mellan inbetalningar och utbetalningar av pensioner. Sådana skillnader kan uppstå om antalet förvärvsarbetande minskar kraftigt samtidigt som antalet pensionärer ökar. Men de kan också uppstå när vi har en befolkningstillväxt, ekonomisk tillväxt och löneökningstakt som påverkar de framtida pensionerna.

Sedan det nya pensionssystemet infördes har avgifterna överstigit utbetalningarna, vilket innebär att dessa buffertfonder inte har behövt bidra till finansieringen av pensionsutbetalningarna. Beräkningar tyder dock på att befolkningsutvecklingen framöver kan bli sådan att vi omkring år 2010 kan få en annan situation och att utgifterna då överstiger avgifterna och att man får använda de buffertar som har byggts upp.

Regeringen utvärderar varje år AP-fondernas verksamheter och hur de förvaltar sina medel. Och finansutskottet granskar denna utvärdering i detta betänkande.

Uppdraget till fonderna är att de ska se till att de pengar som de har används på bästa möjliga sätt och ger bästa möjliga långsiktiga avkastning.

AP-fonderna gav under 2005 ett sammanlagt resultat på 113 miljarder kronor. Skillnaden mellan pensionsavgifterna och pensionsutbetalningarna gav under året ett överskott på 10,5 miljarder kronor. Kostnaden för administrationen uppgick till 1,2 miljarder kronor. Sammantaget innebär detta att AP-fondernas samlade kapital ökade med 123 miljarder kronor. Det gör att man nu har 769 miljarder kronor i sin förmögenhet.

Under de senaste fem åren har fondernas avkastning legat på i genomsnitt över 4 %. Och om man räknar bara den reala avkastningen så ligger den på omkring 2,8 % under dessa fem år. Och det är första gången sedan pensionsreformen sattes i sjön som den långsiktiga reala avkastningen är positiv. De stora förluster som fonderna gjorde i samband med börsfallet 2001–2002 har därmed hämtats igen.

Avslutningsvis är det viktigt att notera att finansutskottet är enigt i sin syn på hur AP-fonderna har förvaltat sina medel. Och det är ett enigt utskott som lägger regeringens utvärdering av AP-fonderna till handlingarna.

Det har inte väckts någon motion med anledning av skrivelsen. Där-
emot behandlar utskottet i detta betänkande två motioner från den all-
männa motionstiden, en från Miljöpartiet och en från Vänsterpartiet.
Utskottets majoritet avstyrker båda dessa motioner, vilket har lett till att
minoriteten har reserverat sig. Jag skulle gissa att debatten framöver
kommer att handla om just dessa reservationer.

Prot. 2006/07:25
22 november

*Redovisning av AP-
fondernas verksamhet
2001–2005*

Anf. 20 ULLA ANDERSSON (v):

Herr talman! Vi har nyss tagit del av en redovisning av AP-fondernas
verksamhet och kan, glädjande nog, konstatera att den långsiktiga reala
avkastningen har varit positiv och att förlusterna har återtagits.

Vad vi dessutom kan läsa är att den operativa förvaltningen så att
säga av summan av insatserna inte har bidragit till en ökad avkastning,
vilket i sig kan tyckas märkligt. Det säger också en hel del om hur mark-
naden är beskaffad och borde faktiskt leda till viss eftertanke kring hur vi
använder våra gemensamma pengar. Där ska ju de blivande pensionärer-
na spekulera bort en del av sina avgifter.

Vi kan också konstatera att två tredjedelar av aktierna i fonderna är
utländska, ungefär 319 miljarder. Det betyder att våra pengar som vi har
avstått från för att säkra pensionerna framöver är med och undergräver en
del av våra möjligheter till ökad sysselsättning här hemma – en ordning
som tyvärr verkar gillas av de fem partierna bakom pensionsöverens-
kommelsen.

En annan ordning som verkar gillas av de här fem partierna är den
med det odemokratiska att riksdagen faktiskt inte fattar beslut i de här
frågorna, som ju berör landets pensionärer – även kommande pensionärer
– och är en stor del av samhällsekonomin men som sköts av en liten krets
utan insyn. I denna grupp kan de alltså själva sitta och avgöra om pengar
ska överföras från AP-fonderna till statens budget, vilket också på sikt
självlärt riskerar att göra att den så kallade bromsen slår till. I så fall blir
det en sänkning av pensionerna.

Vi i Vänsterpartiet är ganska oroliga över pensionssystemets hållbar-
het och vill därför, i enlighet med vår motion, att riksdagen fattar beslut
om att inga ytterligare överföringar får ske från AP-fonderna till stats-
budgeten.

Det kan då kanske också vara läge att påminna riksdagen om det
gamla beslutet om att inga ytterligare överföringar ska ske. Om varaktiga
överskott sker efter den 1 januari ska det tillfalla de försäkrade.

En annan fråga som jag skulle vilja ställa är den om hur länge Ge-
nomförandegruppen anser att genomförandeprocessen när det gäller det
nya pensionssystemet ska hålla på. Är det till år 2018 då det äldre pens-
ionssystemet är helt utfasat, eller är det till år 2030 då vi inte längre har
kvar tjänstepensionerna?

Jag undrar också hur länge de fem partierna anser att en liten krets
ska sitta och fatta beslut i för medborgarna så avgörande frågor utan att
riksdagen ska kunna vara delaktig.

Våra pensionspengar ska inte heller enbart garantera vår pension,
utan de ska också kunna garantera arbete fram till pensionen. Det är i ett
vänsterperspektiv både rimligt och logiskt. Det viktigaste för framtidens
pensionärer är full sysselsättning i dag. Det är också det viktigaste för vår
gemensamma välfärd.

I redogörelsen om AP-fonderna kan man också läsa att det är dagens förvärvsaktiva som betalar dagens pensioner och att det kan kallas för ett generationskontrakt. Det är därför som Vänsterpartiet anser att en del av det här pensionskapitalet ska användas till att stödja en politik för full sysselsättning. Det skulle underlätta för en politik som var sådan att hela Sverige skulle kunna leva.

I dag används våra pengar i stället till att uppnå maximal avkastning på insatt kapital – detta oavsett konsekvenser. Det kan ju innebära att just den aktiesats som gjorde att jag eller någon pensionär framöver får en lite bättre pension faktiskt är en del i att undergräva min egen sysselsättning, det vill säga att den aktie som jag har köpt utomlands för mina pensionspengar gäller ett företag som i sin tur köper upp det bolag där jag är aktiv och jobbar och som läggs ned.

Ofta talas det från både höger och vänster om behovet av kapital till att starta och utveckla företag, framför allt i olika glesbygdsområden. Med regionala och lokala fonder, till exempel de så kallade Kanadafonderna, skulle vi kunna både rädda jobb och skapa nya jobb. Vi skulle kunna rädda företag och kunna skapa nya företag och därmed också bidra till regional utveckling men framför allt till vår välfärd och framtida pensioner.

Kanadafondernas mål – det är rätt känt runtom i världen – är enligt lagstiftningen att investera i regionala företag och ge dem stöd för att skapa, upprätthålla och bevara jobb, främja den ekonomiska utbildningen av arbetare och hjälpa dem att öka sitt inflytande över regionens ekonomiska utveckling, stimulera regionens ekonomi genom att göra strategiska investeringar som är till nytta för arbetare och näringsliv samt främja utvecklingen av näringslivet regionalt genom att erbjuda arbetare att bidra genom att köpa andelar i fonden.

Det vore väl rimligt att tycka att riksdagen borde ta till vara de verktyg som finns för att höja sysselsättningen. Därför tycker vi att Kanadafonderna är en rimlig och bra modell. Men det finns också andra exempel, bland annat i USA.

Vi kan också konstatera att där Kanadafonderna har gått in har man lockat till sig privata investerare. Man kan säga att en Kanadadollar har gett tre nya privata investerardollar. Det säger en hel del om de möjligheter och resurser som finns i en sådan fond.

Man kan undra varför vi ska avsätta drygt 60 %, två tredjedelar, av våra pensionsmedel i aktier utomlands men inte kunna genomföra försök här hemma med Kanadafonder eller regionala eller lokala fonder.

Vänsterpartiet har under den allmänna motionstiden lämnat in en motion med det kravet. Därför stöder vi även Miljöpartiets motion som behandlats av utskottet.

Härmed yrkar jag bifall till både reservation 1 och reservation 2.

Anf. 21 HANS HOFF (s):

Herr talman! I skrivelsen redovisar regeringen AP-fondernas verksamhet åren 2001–2005. Redovisningen visar att fondernas sammantagna kapital i slutet av år 2005 uppgick till nästan 770 miljarder kronor. Detta är drygt 200 miljarder kronor mer än vid ingången av år 2001.

AP-fondernas samlade kapital ökade med 123 miljarder kronor från år 2004 till år 2005. Fondernas stora förluster i samband med börsfallet åren 2001 och 2002 har återtagits.

Finansutskottet noterar att regeringens utvärdering visar på den stora betydelse som fondstyrelsernas strategiska val mellan olika tillgångar har haft för fondernas långsiktiga resultat. Styrelsernas placeringsstrategier förklarar större delen av fondernas avkastning under perioden 2001–2005, medan den operativa förvaltningen har haft ganska liten betydelse för fondernas resultat.

När utskottet år 2004 behandlade regeringens skrivelse om AP-fondernas verksamhet ansåg utskottet att regeringen även borde utvärdera fondernas riktlinjer för miljö och etik. Finansutskottet konstaterar nu att regeringen anger att den förbereder en offentlig utredning om fondernas riktlinjer i dessa frågor.

I betänkandet finns det två reservationer. I Vänsterpartiets reservation yrkas att inga ytterligare medel bör överföras från AP-fonderna till statsbudgeten.

Utskottet konstaterar att pensionsreformen innebar att statsbudgeten försvagades genom att staten tog över ansvaret från AP-fonderna för finansiering av förtidspensioner och efterlevandepensioner. För att kompensera detta har 250 miljarder kronor överförts till staten.

De överföringar som är gjorda kompenserar inte staten fullt ut. Samtidigt kommer det under överskådlig tid att saknas förutsättningar för att göra ytterligare överföringar av medel från AP-fonderna till staten.

Frågan om ytterligare överföringar ska hanteras i samband med att riksdagen behandlar frågan om hur framtida överskott i pensionssystemet ska behandlas.

Enligt Regeringskansliet är frågan under beredning, och någon proposition till riksdagen om dessa frågor är för närvarande inte aktuell.

I Miljöpartiets och Vänsterpartiets reservation yrkas att pensionsmedel överförs till regionala utvecklingsfonder. Som argument för detta förs det fram att det är brist på riskvilligt kapital för en blomstrande regional och lokal ekonomisk utveckling.

Utskottet anser det vara av vikt att det förs en konstruktiv debatt om riskkapitalförsörjningen men avvisar bestämt att AP-fondsmedel används till näringspolitiska ändamål. Medlen i AP-fonderna ska förvaltas till största möjliga nytta för pensionärerna.

Herr talman! Mot bakgrund av det anförda yrkar vi bifall till utskottets förslag i betänkandet och avslag på reservationerna.

Anf. 22 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! För en vänsterpartist är det väldigt märkligt att höra att en socialdemokrat inte anser att vi ska använda en del av våra pensionsmedel till att få fram flera jobb, för att öka arbetarnas delaktighet och inflytande i den ekonomiska utvecklingen. Det skulle vara lite intressant att höra dig utveckla det. Vad är det som är själva grundproblematiken? Sjätte AP-fonden är den fond som satsar med riskkapital på regional utveckling och är också den enda fond som har uppnått sina mål. Därför blir det ännu mer underligt.

Prot. 2006/07:25
22 november

*Redovisning av AP-
fondernas verksamhet
2001–2005*

Både den gamla och den nya regeringen har ju sagt att det stora problemet med att skapa företag över hela landet är bristen på riskkapital. Här har vi en möjlighet att tillsammans, arbetare och näringsliv, skapa flera jobb. Kanadamodellen har visat sig vara väldigt lyckosam. I Quebec har man lyckats vända en väldigt negativ trend. Det är den region som har klivit fram mest och också lyckats skaffa bäst ekonomiskt kapital och därmed räddat jobb, skapat nya företag och nya jobb. Det är märkligt att det socialdemokratiska partiet inte finner sådana försök värda att genomföras.

Jag skulle vilja höra dig utveckla lite kring det.

Anf. 23 HANS HOFF (s) replik:

Herr talman! Riskkapital i näringspolitiken är oerhört viktigt, men det är också precis det som ordet säger: Det är en mycket hög risk när man sätter in kapital framför allt i det som är såddskedet. Man pratar om riskkapital i vid bemärkelse, och sedan pratar man om såddkapital. Det är det allra första kapital som kommer in när en innovation ska gå från just idé till kommersiell succé. Där vill vi inte använda just pensionärernas pengar, det är för hög risk i det.

Däremot har vi i riksdagen fattat beslut om stora satsningar på riskkapitalförsörjningen i samhället. Jag kan nämna Innovationsbron som en sådan aktör i samhället med just såddkapital. Det handlar om ett par miljarder kronor under de kommande åren som kanaliseras bara genom Innovationsbron. Sedan har vi Vinnova, Nutek och även Almi, som kommer in i lite senare skeden i utvecklingen av näringslivet. Det är inte antingen-eller, utan det handlar om den gränsdragningen att just det kapital som finns i AP-fonderna inte ska användas. Det är för hög risk. Det ska vara annat kapital.

Ulla nämnde både i sitt huvudanförande och i sin replik, och det finns också beskrivet mycket väl i motionen, regionala fonder som ska jobba för att stödja det regionala och lokala näringslivet. Där kan man säga att den möjligheten redan finns i dag. Det finns också två fonder som jobbar med detta. Den ena är Västernorrlandsfonden och den andra är Folksam LO Fond i Västsverige, den så kallade Västfonden, där enskilda pensionssparare kan sätta sina PPM-medel. Man kan också spara i Västfonden utöver detta som används till att stärka det regionala och lokala näringslivet.

Anf. 24 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Kanadafonden går in när man har gjort en total översyn av företaget som är nedläggningshotat. Man tittar på om det finns bärkraft i företaget och vad som saknas för att det ska kunna leva vidare. Man möjliggör för dem som arbetar i företaget att bli en del i styrelsen. Man ökar alltså demokratin i företaget. Så länge är man med i en uppbyggnadsfas. När företaget är uppbyggt och man kan garantera en demokratisk ordning i företaget, det vill säga att de som jobbar i företaget kan vara med och påverka besluten eller till och med äga företaget, drar sig fonden ur och går vidare med ett nytt företag som man så att säga bygger upp. Om det är möjligt i Kanada har jag väldigt svårt att se varför det skulle vara omöjligt i Sverige, när det ändå finns ett verktyg här som vi

tillsammans skulle kunna utveckla. Full sysselsättning måste ändå vara det övergripande målet för de två arbetarpartierna i riksdagen.

Jag tycker att din förklaring är ganska märklig. Jag tycker att ni som heter det socialdemokratiska partiet sviker en del i arbetet för full sysselsättning.

Sedan säger du att det är riskkapital och det är väldigt farligt. Tydlig- en går det att satsa pengar i aktier. Det är faktiskt också riskkapitalmark- nad, särskilt om man säger att den operativa förvaltningen av kapitalet inte är mer lyckosam än de strategier man drog upp i början. Det säger faktiskt en hel del om den marknad man är ute på. Dessutom vet man inte om de etiska krav och miljökrav som ställs följs. I debatten säger man: Jovisst, vi har miljökrav och etiska krav. Men när man placerar är den maximala avkastningen det som är gällande. Tydligen finns det två spår: Miljö och etik går bra så länge det inte påverkar avkastningen. Där tycker jag att det finns en hel del problematik som även Socialdemokraterna borde inse.

Anf. 25 HANS HOFF (s) replik:

Herr talman! Jag tror att vi måste skilja lite på det som är riskkapital och det som är såddkapital, som ju är en oerhört stor riskfaktor. Det är det som gör att det är brist på just den typen av kapital. Banker går inte gärna in – ja, det är väldigt få som gör det. Förlusterna kan vara relativt stora. Det handlar om produktinnovationer som inte är ute på marknaden över huvud taget. Det finns ingen marknad för produkten. Det är någon- ting nytt som inte finns. Det gör att man inte vet om det kommer att bli någonting som blir till ett företag som kommer att ge avkastning i fram- tiden eller om det kommer att bli en flopp. En del blir flopp, en del blir mycket livskraftiga företag som på olika sätt och vis bidrar till både väl- färd och sysselsättning.

Jag vill understryka att alla partier i riksdagen är överens om att det är oerhört viktigt att vi har medel och att det görs satsningar på detta. Det gör vi också i Sverige. Vi satsar mycket pengar på detta, satsar mycket kunskap och annat för att få processen från innovationer till produktion att fungera så bra som möjligt i Sverige. Det är en av de viktiga frågorna för att ha ett blomstrande näringsliv i framtiden. Men att därifrån gå till att använda AP-fondsmedel till detta, med den höga risk som det innebär, avvisar vi. Det är alldeles för hög risk för pensionärerna. Det är lite märkligt att, om jag uppfattade Ulla rätt, man inte vill att några överfö- ringar ska göras från AP-fondssystemet till staten men däremot är beredd att använda pengarna från AP-fonderna till såddkapital, riskkapital med hög risk för pensionärerna. Det är rätt så inkonsekvent.

Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m):

Herr talman! AP-fonderna har nu, som vi har hört, återtagit den ned- gång i avkastning som vi såg när systemet startades vid ett tyvärr extremt olyckligt tillfälle. Men vi kan vara mycket nöjda, herr talman, med att kunna konstatera att det här pensionssystemet var så robust konstruerat att man faktiskt klarade det.

År 2005 var ett mycket bra börsår då till exempel svenska börsens OMX-index gick upp med till och med en tredjedel. Årets redovisning för AP-fonderna visar att de nu över fem år har fått en positiv avkastning,

Prot. 2006/07:25
22 november

*Redovisning av AP-
fondernas verksamhet
2001–2005*

som vi hört tidigare, som överstiger pensionsuppräknings-
avkastningen på de första fyra AP-fonderna var så där 17–18 %.

Fondernas förvaltning med balans mellan risk och avkastning måste naturligtvis skärskådas mycket noga, vilket lägger ett stort ansvar på oss i riksdag och regering att verkligen bevaka pensionärernas intresse av att vi säkrar deras pensioner på sikt.

Det är också väldigt viktigt ur allmän synpunkt. AP-fonderna utgör en mycket stor aktör på vår finansmarknad. Det är mycket riktigt, som har påpekats här, att de två senaste årsredovisningarna har visat att den operativa placeringen kanske inte har gett så mycket högre avkastning att det täcker kostnaderna. Det ska vi givetvis diskutera, och vi ska se till att vi säkrar pensionärernas pengar.

De fyra första fonderna ska alltså tillsammans med den sjätte garantera förtroendet för pensionssystemet, som innebär att årets avgifter används till årets pension.

Pensionssystem bestäms av tre saker: avgifter, utlovad pension och pensionsålder. Vi har fasta avgifter, rörlig pensionsålder och fasta pensionsåtaganden som dock uppräknas i takt med inkomstökningarna. Inkomstökningen kan dock sänkas om tillgångarna i pensionssystemet inte täcker skulderna. Det är det som vi kallar för bromsen.

Som vi har hört har bedömningen gjorts att fondernas nuvarande omfattning under överskådlig framtid behövs för att klara balansen mellan pensionssystemets tillgångar och skulder och för att bromsen inte ska utlösas. Det har då, som också har nämnts här, gjorts en överenskommen om att återbetalningen av pensionssystemets kvarstående skuld till staten på 100 miljarder ska skjutas på framtiden. Den här skulden avses täcka de åtaganden som staten har tagit över genom ansvar för förtidspensioner och efterlevandepensioner.

Vi har här hört att Vänsterpartiet yrkar på att ingen ytterligare återbetalning till staten ska göras. Vi avslår detta yrkande då denna bedömning ska göras senare i samband med en framtida översyn om hur överskottet i pensionssystemet ska kunna hanteras.

Ett motiv för en framtida återbetalning kan vara att statens kostnader och framtida skuld för förtidspensionerna har skjutit i höjden under de senaste åtta åren så att förtidspensionsskulden uppgår till kanske en halv statsskuld till. Å andra sidan innebär den nya regeringens politik att flera ska komma i arbete och färre ska behöva förtidspensioneras. Det kan leda till en annan bedömning.

Mot denna bakgrund, herr talman, tycker jag att det är klokt att avvakta med ett ställningstagande. Med flera i arbete och en god tillväxt kommer också pensionssystemet att bli betydligt mer stabilt med högre inbetalningar. Återbetalningen kommer kanske då också att framstå i en annan dager.

Förvaltningen av fonderna ska ge den bästa möjliga avkastningen för pensionärerna vägt mot låg risk. Det är naturligtvis möjligt att ange andra mål, men det medför en kostnad som inverkar på avkastningskravet. Över lång tid ger till och med mycket små skillnader i procentuell avkastning mycket stora belopp. Med denna utgångspunkt är det inte rimligt att pensionärerna ska kompensera för problem med dålig närings- eller arbetsmarknadspolitik genom att man erbjuder billig finansiering eller subventioner, som har föreslagits.

Men det är en helt annan sak om PPM-fonder med en regional inriktning erbjuds till pensionsspararna, som då själva kan ta ställning till om det är ett placeringsalternativ som de vill ha. Det finns alla möjligheter här. Vad jag förstår är det ingenting som hindrar en Jämtlandsfond – eller varför inte en Mälardalsfond? Det finns inte heller något hinder för arbetsmarknadens parter att inrätta fonder. Tyvärr undandrar det sig min bedömning om arbetsgivar- och arbetstagarorganisationer är intresserade av att upprätta några sådana fonder. Men möjligt är det naturligtvis. Det är emellertid inte frågor som vi ska bestämma om här i riksdagen. Vi avslår därför detta yrkande.

I debatten har vi förstått att Miljöpartiet refererar till Kanadafonder, som också innebär subventioner för vissa typer av företag och vissa typer av investeringar. Detta ingår inte i yrkandet, men om det är detta som är förslagen vill jag säga att subventioner är en statsbudgetfråga som bör läggas fram i budgeten. Då är det en fråga för riksdagen att besluta om, men inte om PPM-fonder eller arbetsmarknadens parter ska inrätta fonder. Det är det inte vi som ska bestämma om.

Med detta, herr talman, yrkar jag bifall till förslaget i finansutskottets betänkande nr 6, som innebär att regeringens skrivelse läggs till handlingarna. Jag yrkar avslag på reservationerna.

Anf. 27 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Man kan konstatera två saker. Det ena är att pensionärerna redan har betalat dyrt när en del av dem fick mycket sämre pension under 90-talet. Då pågick budgetsaneringen efter det förra regerings-skiftet.

Det andra är att du säger att flera i arbete ska lyckas med er politik. I er budgetproposition kan man tydligt utläsa att den öppna arbetslösheten faktiskt ökar mycket kraftigt. Jag har tagit del av en hel del levnadshistorier på grund av er budgetproposition. Man kan konstatera att den öppna arbetslösheten och de levnadsöden som följer av en sådan här politik är tragiska. Detta med att dagens arbete är den främsta garantin för de framtida pensionärerna och dagens pensionärer är ingenting som en högerregering verkar tillstå.

Du säger att man måste ta hänsyn och så vidare. Jag fattar inte riktigt hur ni resonerar. AP-fonderna ska ge maximal avkastning. Det är det överordnade målet. Det står tydligt uttalat att man inte ska ta någon miljöhänsyn eller någon social eller etnisk hänsyn. Det är inte sådana mål som ska vara uppsatta. Sedan har man begärt av styrelsen att få sätta egna mål för de här frågorna. Men man säger också från styrelserna att om detta kommer i konflikt är det ändå maximal avkastning som är gällande.

Det betyder dels att vi kan vara med och använda våra pensionsmedel till konsekvenser som drabbar enskilda medborgare socialt, dels att vi kan vara med och satsa pengar i industrier som påverkar vår miljö katastrofalt. Vi kan också vara med och satsa pengar i krigsindustri och sådana verksamheter. Det tycker inte jag är något bra sätt att bygga upp våra pensionsmedel framöver. Däremot är det bra att införa försök med regionala fonder. Det skulle kunna vara ett sätt.

Jag kan i och för sig ha full förståelse för att moderater inte gillar att arbetarna ska få större makt eller kan vara delaktiga i den ekonomiska

utvecklingen. Däremot är jag lite mer fundersam över Socialdemokraternas ställningstagande här.

Anf. 28 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Det finns en stor skillnad här. Det viktiga är hur vi utformar placeringsdirektiven. Vi tar på oss ett fruktansvärt stort ansvar om vi inte ser till att förvaltningen blir så effektiv som det någonsin är möjligt. Att den är effektiv betyder att vår ekonomi kan växa och att det blir flera jobb. Det är precis det som Miljöpartiet talar om. Om vi däremot inför andra placeringsdirektiv, som gör att vi får en mindre effektiv förvaltning, så riskerar vi tvärtom tillväxt och jobb.

Du tog också upp restriktionerna i en placeringspolicy. Jag tror att det är stor skillnad på om man säger att vi sätter upp vissa regler eller om det gäller grundläggande begränsningar, typ etik- och miljöhänsyn, vid placeringar. Det är många som gör så. Det finns erfarenhet av det. I skrivelsen framgår också att man i framtiden ämnar se på detta och sätta till en utredning när det gäller hur sådana direktiv kan se ut.

Finansmarknaden är en enormt stor del av våra ekonomier i västvärlden. Det finns en mycket stor erfarenhet av hur det här ska skötas på ett professionellt och bra sätt. Det är det vi måste ta till vara. Det finns erfarenhet som kan visa hur vi till exempel kan formulera etiska hänsyn. Naturligtvis ska sådana formuleras, men det behöver göras en ordentlig genomgång.

Anf. 29 ULLA ANDERSSON (v) replik:

Herr talman! Du säger, Anna, att i framtiden ska vi ta hänsyn till miljö och etik. Alldeles före oss här var det en stor debatt om vår framtid och miljöfrågorna. Vi kan följa detta i tv och medier varenda dag. Men Moderaterna tycker att vi i framtiden kan börja diskutera om vi ska ta miljöhänsyn, etisk och social hänsyn. Det är ganska intressant att ta del av detta.

Vidare säger du också att vi måste se över om inte en mer effektiv förvaltning skulle kunna öka pensionärernas pengar framöver. Nu har vi tagit del av fem års verksamhet, och vi kan se att en operativ förvaltning inte leder till någon ytterligare avkastning. Jag tycker att ni svänger er ganska rejält med ord och förhoppningar. Dessutom finns det ett tidigare beslut om att varaktiga överskott i pensionssystemet ska gå tillbaka till de försäkrade. Jag undrar lite hur ni resonerar där, eftersom du nu står här och säger att vi nog ska ha en utredning om detta och se över det en gång till.

Sedan ställde jag en fråga i mitt anförande som Socialdemokraterna inte svarade på, men Moderaterna kan kanske svara på den. Hur länge anser ni att den här processen med genomförandet av pensionssystemet pågår? Är det tre år till? Är det till 2018 eller till 2030? Jag trodde att genomförandeprocessen var avklarad och att vi hade satt ett pensionssystem i sjön. I och för sig gillar vi inte det här systemet och tycker inte heller om de konsekvenser som vi har sett av det. Det finns ju flera delar i det här.

Jag tycker att det är mycket märkligt att man inte ska kunna påbörja försök med regionala fonder, och då också ta fram vilka kriterier man ska sätta upp och börja i liten skala och bygga upp det. Man tycker ju att det

är okej att placera pengarna i krigsindustri och miljöförstörande verksamhet, men man tycker inte att man ska kunna göra försök framåt för att skapa ett Sverige där hela Sverige ska leva eller en politik för full sysselsättning.

Anf. 30 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik:

Herr talman! Naturligtvis förutsätter jag att vi har kloka styrelser som tar miljöhänsyn och etiska hänsyn utan att vi i riksdagen behöver formulera detta. Jag säger att vi måste gå igenom hur sådana här formuleringar kan göras så att det blir klokt och bra och fungerar.

Vi har faktiskt ännu inte något klart förslag på hur överskotten i pensionssystemet ska hanteras. Därför nämns detta att i framtiden, när vi gjort överväganden om hur man ska utforma det, kommer så småningom förslag om det. Det finns alltså inte i dag. Den så kallade Genomförandegruppen behövs till exempel för att utforma hur vi ska vidareutveckla pensionssystemet i det avseendet.

Jag tycker tvärtom att det arbetssätt som vi har haft för att utveckla det nya pensionssystemet har varit ett väldigt bra sätt att arbeta. Sedan kan man diskutera om det ska vara stora eller små grupper, men vi har med stora gemensamma beslut över partigränserna kunnat sjösätta en mycket stor reform som beundras världen över. Varje vecka under våren förra året kom grupper från hela världen för lära sig av det vi hade gjort. Många har enorma problem just med sina pensionssystem.

Jag kan tyvärr inte svara på frågan när ett pensionssystem är färdigutvecklat. Det kanske är 2018.

Anf. 31 ULF HOLM (mp):

Herr talman! Vi i Miljöpartiet har skrivit en motion om de regionala utvecklingsfonderna. Jag tycker naturligtvis att vi borde ta initiativ till detta i riksdagen, men det har inte vunnit något större gehör i utskottet. Jag utgår därför ifrån att vi får titta vidare på det. Jag stöder givetvis reservationen som vi gjorde, men jag tänker inte yrka bifall till den för att vinna tid. Den lär väl återkomma i förändrad form längre fram.

Anledningen till att jag anmält mig till debatten var den debatt vi hade timmen tidigare om klimatfrågorna. Där tror jag att varje partirepresentant pratade om det långsiktiga klimatansvaret och att vi måste föra en politik som tar till vara klimatet för framtiden, det vill säga att man tar miljöhänsyn.

Jag sprang tillbaka till mitt rum och plockade fram Svenska Dagbladet från den 6 november. Där står det att AP-fonderna, det vill säga våra pensionspengar, har aktier i Vostok Nafta och Gazprom för över 1 miljard. Vi kritiserade vår utrikesminister Carl Bildt för att han hade tvivelaktiga gas- och oljeaktier privat för 2 miljoner i dessa bolag. Det var ett etiskt ifrågasättande av om han egentligen kunde ha det som utrikesminister när vi pratar om den planerade eventuella gasledningen som vi i Sverige bör sätta ned foten och säga nej till. Där har vi som pensionsinnehavare tydligen aktier för 1 miljard. Vilket miljöansvar har vi egentligen som kommande pensionärer?

AP-fonden har en allmän rekommendation eller bestämmelse – jag kan inte reglerna, men ni i finansutskottet får rätta mig om jag har fel – att vi inte ska satsa AP-pengarna i bolag som inte har skrivit på internat-

Prot. 2006/07:25
22 november

*Redovisning av AP-
fondernas verksamhet
2001–2005*

ionella konventioner. Sedan har man sagt att man ska göra en översyn. Det tycks som om det 2004 fanns en relativt stor majoritet för att man ska göra en översyn av de här miljömässiga och etiska hänsynstagen- dena. Där kan man nu konstatera att regeringen förbereder en hearing. Efter två år har man kommit på att man ska börja förbereda den. Det går lite för sakta med tanke på det klimathot vi står inför och med tanke på att våra partiföreträdare i debatten för en och halv timme sedan sade att vi måste komma till handling och göra någonting nu. Vi i Miljöpartiet har under den förra mandatperioden lämnat motioner om miljömässiga krav när det gäller AP-fonderna, men vi har tydligen inte skickat in en sådan motion i år. Med tanke på klimatfrågan tycker jag att alla partier nu ska gå tillbaka och tänka på vad vi tillsammans kan göra med våra pensionspengar, över 769 miljarder, där en stor andel placeras i aktier. Kan verkligen dessa pengar placeras i vilka bolag som helst som inte tar hänsyn till framtiden?

Hans Hoff från Socialdemokraterna – jag pekar inte ut Hans Hoff speciellt här, men det är rätt talande – talade om att AP-pengarna ska gå till största möjliga nytta för pensionärerna. Det kan man ju tycka spon- tant, men jag skulle vilja sätta ett stort frågetecken där. Det får inte vara till vilket pris som helst. Jag tror att våra pensionärer också vill ha en framtid för sina barnbarn, och då måste man börja ta större miljöhänsyn. Vi måste faktiskt ifrågasätta den maximala avkastningen på AP-fonderna och sätta upp miljömål, och det måste vi göra gemensamt i riksdagen. Jag hoppas att regeringen mycket skyndsamt tar initiativ till denna över- syn av AP-fondernas regelverk.

Överläggningen var härmed avslutad.
(Beslut skulle fattas den 29 november.)

12 § Straffrättsliga regler mot förorening från fartyg

Föredrogs
trafikutskottets betänkande 2006/07:TU2
Straffrättsliga regler mot förorening från fartyg (prop. 2005/06:209).

Talmannen konstaterade att ingen talare var anmäld.

Beslut

TU2 Straffrättsliga regler mot förorening från fartyg
Kammaren biföll utskottets förslag.

13 § Anmälan om interpellation

Prot. 2006/07:25
22 november

Anmälades att följande interpellation framställts

den 22 november

2006/07:85 Folkmordet i Ottomanska riket 1915

av *Hans Linde* (v)

till utrikesminister Carl Bildt

Interpellationen redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll tisdagen den 28 november.

14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor

Anmälades att skriftliga svar på följande frågor inkommit

den 22 november

2006/07:133 Kommuner och alkoholmissbrukare

av *Lars Gustafsson* (kd)

till statsrådet Maria Larsson (kd)

2006/07:145 Ridning och golf som friskvård

av *Cecilia Widegren* (m)

till finansminister Anders Borg (m)

2006/07:148 Finansiell kompensation för studenter från CSN

av *Tobias Krantz* (fp)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

2006/07:151 Flygskattens klimateffekt

av *Karin Svensson Smith* (mp)

till statsrådet Åsa Torstensson (c)

2006/07:157 Hyresrätten som upplåtelseform

av *Ameer Sachet* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:162 Regional hänsyn i lokaliseringsfrågor

av *Fredrik Olovsson* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:163 SBAB:s roll för bostadsräntenivån

av *Ulrica Messing* (s)

till statsrådet Mats Odell (kd)

2006/07:166 Rekryteringsbidrag

av *Louise Malmström* (s)

till utbildningsminister Lars Leijonborg (fp)

Prot. 2006/07:25
22 november

2006/07:173 Skatteavdrag för pensionärer i hyresrätt
av *Egon Frid* (v)
till finansminister Anders Borg (m)
2006/07:174 Bostadstillägg för pensionärer
av *Egon Frid* (v)
till statsrådet Mats Odell (kd)

Svaren redovisas i bilaga som fogats till riksdagens snabbprotokoll
tisdagen den 28 november.

15 § Kammaren åtskildes kl. 11.11.

Förhandlingarna leddes
av förste vice talmannen från sammanträdets början till och med 11 §
anf. 29 (delvis) och
av talmannen därefter till sammanträdets slut.

Vid protokollet

PER PERSSON

/Eva-Lena Ekman

1 § Justering av protokoll.....	1
2 § Aktuell debatt: Klimatpolitiken.....	1
Anf. 1 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	1
Anf. 2 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	1
Anf. 3 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	4
Anf. 4 ANDERS YGEMAN (s)	6
Anf. 5 LARS LINDBLAD (m).....	8
Anf. 6 ANITA BRODÉN (fp)	9
Anf. 7 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	11
Anf. 8 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	12
Anf. 9 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	14
Anf. 10 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	15
Anf. 11 ANDERS YGEMAN (s)	16
Anf. 12 LARS LINDBLAD (m).....	17
Anf. 13 ANITA BRODÉN (fp)	18
Anf. 14 SVEN GUNNAR PERSSON (kd)	18
Anf. 15 WIWI-ANNE JOHANSSON (v)	19
Anf. 16 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	19
Anf. 17 MARIA WETTERSTRAND (mp).....	21
Anf. 18 Miljöminister ANDREAS CARLGREN (c)	22
3 § Utökning av antalet suppleanter i EU-nämnden.....	22
4 § Val av extra suppleanter i EU-nämnden.....	23
5 § Ledighet	23
6 § Anmälan om kompletteringsval till utskott	23
7 § Meddelande om val.....	24
8 § Meddelande om preliminär plan för kammarens sammanträden.....	24
9 § Anmälan om fördröjda svar på interpellationer.....	24
10 § Hänvisning av ärenden till utskott	25
11 § Redovisning av AP-fondernas verksamhet 2001–2005.....	26
Finansutskottets betänkande 2006/07:FiU6.....	26
Anf. 19 CHRISTER NYLANDER (fp).....	26
Anf. 20 ULLA ANDERSSON (v).....	27
Anf. 21 HANS HOFF (s).....	28
Anf. 22 ULLA ANDERSSON (v) replik	29
Anf. 23 HANS HOFF (s) replik	30
Anf. 24 ULLA ANDERSSON (v) replik	30
Anf. 25 HANS HOFF (s) replik	31
Anf. 26 ANNA LILLIEHÖÖK (m).....	31
Anf. 27 ULLA ANDERSSON (v) replik	33
Anf. 28 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	34
Anf. 29 ULLA ANDERSSON (v) replik	34
Anf. 30 ANNA LILLIEHÖÖK (m) replik	35
Anf. 31 ULF HOLM (mp).....	35
(Beslut skulle fattas den 29 november.)	36

Prot. 2006/07:25
22 november

12 § Straffrättsliga regler mot förorening från fartyg	36
Trafikuskottets betänkande 2006/07:TU2	36
Beslut	36
TU2 Straffrättsliga regler mot förorening från fartyg	36
13 § Anmälan om interpellation	37
14 § Anmälan om skriftliga svar på frågor	37
15 § Kammaren åtskildes kl. 11.11.	38

